

Τα υπερπλεονάσματα να μειώσουν το μη μισθολογικό κόστος

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

- Το Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Προσαρμογής, 2019-2022, ανοίγει τον δημόσιο διάλογο για το δημοσιονομικό τοπίο που διαμορφώνεται στη μετα-μνημονιακή εποχή. Βασική παράμετρος δημοσιονομικών εξελίξεων παραμένει η στόχευση του πρωτογενούς πλεονάσματος στο 3,5% του ΑΕΠ μέχρι το 2022, και η μείωση του κοντά σε 2% του ΑΕΠ από το 2023 και μετά. Οι στόχοι αυτοί κρατούν σε χαμηλό επίπεδο τους ρυθμούς ανάπτυξης της οικονομίας, κοντά στο 2% μεσοσταθμικά, ενώ όλοι μας, και πρωτίστως οι δανειστές και η κυβέρνηση θα έπρεπε να στοχεύουμε σε μια αλματώδη ανάπτυξη της τάξης τουλάχιστον του 4% ετησίως. Η ανάγκη για «τετραγωνισμό του κύκλου», που προκύπτει από την απροθυμία των εταιρών μας να προχωρήσουν σε μια πιο γενναία ελάφρυνση του χρέους και της κυβέρνησης να υιοθετήσει μια πιο φιλοεπιχειρηματική πολιτική, δημιουργεί ένα δημοσιονομικό και φορολογικό παράδοξο που κρατά ψηλά τους φόρους και εν τέλει αποτρέπει τη δυναμική αύξηση του ΑΕΠ. Οι στόχοι του ΜΠΔΣ επιτυγχάνονται κυρίως με τη μείωση συντάξεων και την αύξηση των ασφαλιστικών εισφορών ύψους €3 δισ. το 2019 και τη μείωση του αφορολόγητου (αύξηση εσόδων) ύψους €1,9 δισ. το 2020. Ταυτόχρονα έχουν νομοθετηθεί εξισορροπητικές παρεμβάσεις (αντίμετρα), όπως η αύξηση των δαπανών κατά €1,2 δισ. από το 2019 και η μείωση φόρων ύψους €2,0 δισ. από το 2020. Ως αποτέλεσμα αυτού του μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού πλαισίου εκτιμάται ότι θα δημιουργηθεί δημοσιονομικός χώρος, δηλαδή υπερπλεονάσματα, που σωρευτικά ανέρχεται σε €3,2 δισ. το 2022, και που αξιοποιείται σε περαιτέρω μείωση φόρων και αύξηση παροχών την περίοδο μέχρι το 2022. Υπενθυμίζεται ότι τα αντίμετρα τελούσαν (και ακόμη τελούν) υπό την αίρεση ότι θα επιτυγχάνονται πρωτογενή πλεονάσματα 3,5 π.μ. του ΑΕΠ, που φαίνεται ότι ήδη επιτυγχάνονται στη βάση των δημοσιονομικών αποτελεσμάτων 2017-2018. **Θα μπορούσε κανείς να παρομοιάσει την Ελληνική οικονομία με ένα αυτοκίνητο που καλείται να κάνει την απόσταση Αθήνα-Θεσσαλονίκη με λιγότερα καύσιμα και αυξημένα διόδια, μέρος των οποίων πιθανόν να επιστραφούν όταν φτάσει στον προορισμό του. Είναι προφανές ότι το σχήμα αυτό δεν έχει λογική για τις επιχειρήσεις.** Σημειώνεται ότι η μείωση της συνταξιοδοτικής δαπάνης και η μείωση του αφορολόγητου είναι σημαντικές διαρθρωτικές χαρακτηριστικά μεταρρυθμίσεις. Αφενός, διότι έτσι αντιμετωπίζονται τα αυξανόμενα ελλείμματα του συνταξιοδοτικού συστήματος στο μέλλον λόγω της ταχείας γήρανσης του πληθυσμού. Αφετέρου, διότι έτσι καλύπτεται η ανάγκη επέκτασης της φορολογικής βάσης, ώστε να διαμοιράζεται το φορολογικό βάρος σε περισσότερους φορολογούμενους (να πληρώνουν όλοι από λίγα και όχι λίγοι από πολλά) αλλά και να ανταμειβεται και η συμμετοχή των ατόμων υψηλών δεξιοτήτων και προσόντων στην αγορά εργασίας, δεδομένης και της ανεπαρκούς προόδου που συντελείται στον τομέα πάταξης της φοροδιαφυγής. **Σε κάθε περίπτωση, χωρίς μέτρα, αντίμετρα και υπεραποδόσεις, το μεσοπρόθεσμο προβλέπει στη διάρκεια της περιόδου πρωτογενές πλεονάσμα κατά μέσο όρο 2,9 π.μ. του ΑΕΠ.** Αυτό καταδεικνύει τη δημοσιονομική ισορροπία που έχει επιτευχθεί ήδη με τα ισχύοντα μέτρα, πριν τεθούν σε εφαρμογή οι περικοπές συντάξεων και η μείωση του αφορολόγητου. Γι' αυτό και επιμένουμε ότι η αφαίμαξη που υφίσταται η πραγματική οικονομία και η να επιτευχθούν τα υπερπλεονάσματα θα πρέπει αν μη τι άλλο να αξιοποιηθεί προς όφελος του παραγωγικού μεταστροφικού μεταστροφικού της οικονομίας. Για παράδειγμα, θα μπορούσε να εξετασθεί (α) σημαντική μείωση του μη μισθολογικού κόστους σε επίπεδο ασφαλιστικών εισφορών εργαζομένων και εργοδοτών ώστε να ενισχυθούν πραγματικά η απασχόληση και το διαθέσιμο εισόδημα των εργαζομένων, και (β) μεγαλύτερη φορολογική ελάφρυνση της Ελληνικής οικονομίας, ώστε να αντιμετωπιστεί το δημογραφικό πρόβλημα της χώρας. Η βασική υπόθεση στην οποία στηρίζεται το μεσοπρόθεσμο είναι, πρώτον, ότι ο προϋπολογισμός παράγει σε μόνιμη βάση ήδη από σήμερα πρωτογενή πλεονάσματα 3,5 π.μ. του ΑΕΠ (δηλαδή ότι το αποτέλεσμα αυτό δεν οφείλεται σε μη λογιστικοποίηση υποχρεώσεων ή σε μη επαναλαμβανόμενα φορολογικά έσοδα) και, δεύτερον, ότι οι ροές εσόδων και δαπανών είναι βιώσιμες, δηλαδή μπορεί να διατηρηθούν *grosso modo* στα ίδια επίπεδα ως ποσοστό του ΑΕΠ χωρίς να προκαλούν αρνητική επίδραση στην οικονομική δραστηριότητα (π.χ. ΕΝΦΙΑ, εισφορές κοινωνικής ασφάλισης, υπερφορολόγηση εργασίας και εταιρικών κερδών, κ.ο.κ.), και στην ποσότητα και ποιότητα της παροχής δημοσίων αγαθών στην κοινωνία (π.χ. δαπάνες υγείας, παιδείας, δημοσίων επενδύσεων, κ.ο.κ.). Τα πλεονάσματα αυτά, όμως, έχουν ήδη δημιουργήσει παρενέργειες. Η υπερφορολόγηση και η υπερπροοδευτικότητα των φορολογικών συντελεστών προκαλούν στρεβλώσεις κατανομής πόρων και υποτιμημένα επίπεδα συλλογής εσόδων, καθώς οδηγούν την οικονομική δραστηριότητα σε χαμηλότερα επίπεδα (χαμηλές επενδύσεις, χαμηλή απασχόληση), στην παρανομία (αδήλωτη εργασία, φοροδιαφυγή, λαθρεμπόριο), και στο εξωτερικό (brain drain, οικονομική μετανάστευση επιχειρήσεων). Οι τάσεις αυτές μπορούν να ανατραπούν με προσηκόντες και σταδιακές μειώσεις ασφαλιστικών εισφορών και φορολογικών συντελεστών και μείωση της υπερπροοδευτικότητας του φορολογικού συστήματος, όχι γιατί έτσι ωφελούνται οι πλούσιοι, το κεφάλαιο κλπ., αλλά γιατί έτσι εξυπηρετείται η αξιοκρατία και αμείβεται η επιχειρηματική επιτυχία και η επαγγελματική προσπάθεια, ενώ δημιουργούνται και περισσότεροι πόροι για αποταμίευση και επενδύσεις.
- Ανοδικά συνέχισαν να κινούνται οι πωλήσεις στη μεταποίηση πηλην πετρελαιοειδών τον Απρίλιο του 2018 (+7,6% και +5,5% το διάστημα Ιαν – Απρ 2018), κυρίως λόγω των πωλήσεων στο εξωτερικό (+11,7% τον Απρίλιο και +8,9% το διάστημα Ιαν – Απρ 2018). Παράλληλα, η ανάκαμψη της οικοδομικής δραστηριότητας αποτυπώνεται και στην αύξηση της παραγωγής στις κατασκευές κτιρίων (+35,6% το 1^ο τρίμηνο του 2018), ενώ αντίθετα η ολοκλήρωση ορισμένων μεγάλων έργων οδικών αξόνων είχε ως αποτέλεσμα την πτώση της παραγωγής στις κατασκευές έργων υποδομών (-24,5%). Το ποσοστό ανεργίας υποχώρησε σε 21,2% το 1^ο τρίμηνο του 2018 (έναντι 23,3% το 1^ο τρίμηνο του 2017), ενώ οι κενές θέσεις μειώθηκαν (14,4 χιλ. έναντι 18,7 χιλ το 1^ο τρίμηνο του 2017), καταδεικνύοντας πιθανή επιβράδυνση του ρυθμού μείωσης της ανεργίας, αν και η τάση αυτή αναμένεται να αντιστραφεί το επόμενο διάστημα. Τέλος, η πολύ καλή πορεία των εσόδων του κρατικού προϋπολογισμού τον Απρίλιο του 2018 συνέβαλε στην υπερκάλυψη του στόχου στο 5μηνο (€18,1 δισ. προ επιστροφών φόρου έναντι στόχου €13,9 δισ.), ενώ σημαντική υποχώρηση κατέγραψε ο ρυθμός δημιουργίας νέων ληξιπρόθεσμων οφειλών ιδιωτών προς το κράτος (+€0,6 δισ. τον Απρ. του 2018).

Χωρίς μέτρα, αντίμετρα και υπεραποδόσεις!

	€ εκατ.	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Πρωτογενές αποτέλεσμα κατά ESA 2010		7.081	6.870	7.789	8.421	9.497	11.044
ως % του ΑΕΠ		4,0%	3,8%	4,1%	4,3%	4,6%	5,2%
Καθαρές παρεμβάσεις		...	-135	1.214	1.345	1.496	1.298
Παρεμβάσεις		...	125	3.204	5.260	5.555	5.357
Εξισορροπητικές παρεμβάσεις		...	-260	-1.990	-3.915	-4.059	-4.059
Αξιοποίηση δημοσιονομικής υπεραπόδοσης				700	1.280	2.105	3.582
Μείωση φόρων		700	1135	1.547	2.286
Αύξηση δαπανών		-	145	558	1.296
Πρωτογενές αποτέλεσμα χωρίς τις καθαρές παρεμβάσεις και χωρίς αξιοποίηση δημοσιονομικής υπεραπόδοσης		7.081	6.898	5.875	5.796	5.896	6.164
% του ΑΕΠ		4,0%	3,8%	3,1%	2,9%	2,9%	2,9%

Πρωτογενές αποτέλεσμα Γενικής Κυβέρνησης, καθαρές παρεμβάσεις και δημοσιονομική υπεραπόδοση, 2017 – 2022
(Υπουργείο Οικονομικών, Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2019 – 2022, Ιουν. 2018)

Τομέας Μακροοικονομικής Ανάλυσης και Ευρωπαϊκής Πολιτικής

Με την ευγενική χορηγία:

Μιχάλης Μασουράκης
Chief Economist

E: mmassourakis@sev.org.gr
T: +30 211 500 6104

Μιχάλης Μητσόπουλος
Senior Advisor

E: mmtsopoulos@sev.org.gr
T: +30 211 500 6157

Θανάσης Πρίντσιπας
Associate Advisor

E: printsipas@sev.org.gr
T: +30 211 500 6176

Οι απόψεις στην παρούσα έκθεση είναι των συγγραφέων και όχι απαραίτητα του ΣΕΒ. Ο ΣΕΒ δεν φέρει καμία ευθύνη για την ακρίβεια ή την πληρότητα των πληροφοριών που περιλαμβάνει η έκθεση.

Κυρίαρχος στόχος μεσοπρόθεσμα η μείωση του φορολογικού βάρους στην οικονομία!

Στο [Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2019-2022](#), παρουσιάζεται η πορεία των δημοσιονομικών μεγεθών τα επόμενα χρόνια σε σχέση με τους μετα-μνημονιακούς στόχους για πρωτογενή πλεονάσματα 3,5 π.μ. του ΑΕΠ μέχρι το 2022, όπως απαιτείται στο πλαίσιο των μεσοπρόθεσμων μέτρων ελάφρυνσης του χρέους (που θα συμφωνηθεί κατά πάσα πιθανότητα στις 21/6/18) ώστε να διασφαλίζεται η βιωσιμότητά του. Εν προκειμένω, σημειώνεται ότι ο στόχος για πρωτογενή πλεόνασμα αναμένεται να μειωθεί σε πάνω αλλά κοντά στις 2 π.μ. του ΑΕΠ από το 2023 έως το 2060.

Τα στοιχεία γενικής κυβέρνησης που δημοσιεύονται (**Δ01**), περιλαμβάνουν τις επικαιροποιημένες παρεμβάσεις (μέτρα) και τις εξισορροπητικές παρεμβάσεις (αντίμετρα) στον Πίνακα **Δ02**, που ψηφίσθηκαν στη Βουλή πέρυσι. Σημειώνεται ότι όσον αφορά τα μέτρα, περιλαμβάνονται κυρίως η μείωση του αφορολογήτου (με αυξητική επίπτωση στα έσοδα ύψους €1920 εκατ. το 2020) και η μείωση των συντάξεων (με μειωτική επίπτωση στις δαπάνες ύψους €2822 εκατ. το 2019), καθώς και η αύξηση των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης των ελεύθερων επαγγελματιών (ύψους €140 εκατ. περίπου σε ετήσια βάση) και, τέλος, η αύξηση των εσόδων κατά €250 εκατ. περίπου ετησίως από την εκμετάλλευση των παιγνιομηχανημάτων ΟΠΑΠ. Σε αντιστάθμισμα των μέτρων αυτών, προβλέπονται αντίμετρα που περιλαμβάνουν για το 2019 €2 δισ. περίπου σε

Δ01: Ενοποιημένο αποτέλεσμα Γενικής Κυβέρνησης, 2017 – 2022 (Υπουργείο Οικονομικών, [Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2019 – 2022](#), Ιουν. 2018)

	€ εκατ.	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2018 – 2022 Δ	% Δ*
Έσοδα Γενικής Κυβέρνησης									
Άμεσοι φόροι		17.736	17.416	17.435	18.408	19.296	20.291	2.875	3,9%
εκ των οποίων: στο εισόδημα φυσικών προσώπων		9.295	9.175	9.120	10.491	11.063	11.641	2.466	6,1%
στο εισόδημα νομικών προσώπων		3.474	3.461	3.688	3.504	3.958	4.261	800	5,3%
λοιποί άμεσοι φόροι		1.922	1.881	1.879	1.618	1.411	1.451	-430	-6,3%
άμεσοι φόροι ΠΟΕ		1.824	1.699	1.487	1.485	1.505	1.530	-169	-2,6%
Έμμεσοι φόροι		35.471	35.200	35.447	35.714	36.277	37.076	1.876	1,3%
εκ των οποίων: φόροι συναλλαγών		16.393	16.319	16.614	16.969	17.416	17.881	1.562	2,3%
φόροι κατανάλωσης		9.181	9.499	9.662	9.825	10.018	10.217	718	1,8%
φόροι στην περιουσία		3.269	3.139	3.136	2.902	2.864	2.844	-295	-2,4%
φόροι λοιπών φορέων γεν. κυβέρνησης		4.702	4.496	4.328	4.287	4.210	4.322	-174	-1,0%
Επιστροφές φόρων		-5.640	-4.405	-4.185	-4.320	-4.468	-4.619	-214	1,2%
Ασφαλιστικές εισφορές		26.072	25.609	24.535	24.899	25.409	25.804	195	0,2%
εκ των οποίων: πραγματικές		20.853	21.012	21.310	21.982	22.417	22.842	1.830	2,1%
Λοιπές τρέχουσες & κεφαλαιακές μεταβιβάσεις		3.870	5.199	5.277	4.918	4.798	4.692	-507	-2,5%
Έσοδα περιουσίας		743	479	524	538	546	534	55	2,8%
Λοιπά έσοδα		7.442	7.765	7.548	7.701	7.819	7.929	164	0,5%
εκ των οποίων: τεκμαρτά (R&D, Software)		937	946	955	965	975	984	38	1,0%
Σύνολο εσόδων κατά ESA		85.695	87.263	86.580	87.858	89.677	91.707	4.444	1,2%
Σύνολο εσόδων κατά ESA (προ τεκμαρτών)		79.539	81.719	82.400	83.976	85.710	87.761	6.042	1,8%
Σύνολο εσόδων βάσει της ΣΧΔ		86.065	86.861	86.166	87.487	89.412	91.632	4.771	1,3%
Δαπάνες Γενικής Κυβέρνησης									
Μισθοί		21.446	21.692	20.838	21.025	21.187	21.240	-452	-0,5%
εκ των οποίων: πραγματικοί		16.227	17.095	17.614	18.109	18.195	18.278	1.183	1,7%
Κοινωνικές παροχές		38.549	37.462	35.600	35.906	36.276	36.703	-759	-0,5%
Συντάξεις		29.174	28.973	25.743	26.074	26.401	26.757	-2.216	-2,0%
Λοιπές κοινωνικές παροχές		5.825	5.014	6.315	6.208	6.177	6.182	1.168	5,4%
Λοιπές κοινωνικές παροχές σε είδος		3.551	3.475	3.542	3.623	3.698	3.764	289	2,0%
Τρέχουσες & κεφαλαιακές μεταβιβάσεις		3.142	2.885	2.871	2.919	2.813	2.872	-13	-0,1%
Επιδότησεις		1.626	1.794	1.844	1.844	1.844	1.844	50	0,7%
Επενδυτικές δαπάνες		6.747	7.130	8.939	9.006	9.158	8.827	1.697	5,5%
εκ των οποίων: τεκμαρτές (R&D, Software)		937	946	955	965	975	984	38	1,0%
Λοιπά λειτουργικά έξοδα		7.105	8.431	7.699	7.738	7.901	8.176	-255	-0,8%
Αποθεματικό		0	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	0	0,0%
Τόκοι (ενοποιημένοι)		5.626	6.208	6.295	6.392	6.697	6.896	688	2,7%
Σύνολο δαπανών κατά ESA		84.240	86.602	85.086	85.830	86.877	87.559	957	0,3%
Σύνολο δαπανών κατά ESA (προ τεκμαρτών)		78.084	81.058	80.906	81.948	82.910	83.612	2.554	0,8%
Σύνολο δαπανών βάσει της ΣΧΔ		84.160	86.559	84.952	85.697	86.844	87.526	967	0,3%
Δημοσιονομικό αποτέλεσμα Γεν. Κυβέρνησης κατά ESA		1.455	662	1.494	2.028	2.800	4.148	3.487	58,2%

* Μέση ετήσια ποσοστιαία μεταβολή.

Δ02: Δημοσιονομικές παρεμβάσεις, 2018 – 2022 (Υπουργείο Οικονομικών, Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2019 – 2022, Ιουν. 2018)

€ εκατ.	2018	2019	2020	2021	2022
Σύνολο παρεμβάσεων	125	3.204	5.260	5.555	5.357
Μείωση συντάξεων / Αύξηση εισφορών	59	3.020	3.107	3.258	3.060
Αναπροσαρμογή στις κύριες συντάξεις λοιπών τομέων πλην Δημοσίου	0	1.434	1.282	1.139	1.003
Αναπροσαρμογή στις κύριες συντάξεις Δημοσίου	0	1.121	1.085	1.049	1.015
Αναπροσαρμογή στις επικουρικές συντάξεις	0	232	225	218	212
Πάγωμα τιμαριθμικής αναπροσαρμογής συντάξεων	0	95	375	709	688
Εισφορές ελεύθερων επαγγελματιών	59	138	140	143	143
Μείωση του αφορολόγητου	0	0	1.920	2.058	2.058
Εσοδα από παιγνιομηχανήματα ΟΠΑΠ	97	199	247	254	254
Λοιπές αυξήσεις εσόδων	-31	-15	-15	-15	-15
Περιβαλλοντικό τέλος πλαστικής σακούλας	5	12	12	12	12
Μείωση του φόρου τηλεοπτικών διαφημίσεων	-15	-22	-22	-22	-22
Μείωση ΦΠΑ στην παροχή υπηρεσιών από οίκους ευγηρίας	-5	-5	-5	-5	-5
Παράταση για 6 μήνες των μειωμένων συντελεστών ΦΠΑ σε 5 νησιά	-16	0	0	0	0
Σύνολο εξισορροπητικών παρεμβάσεων	-260	-1.990	-3.915	-4.059	-4.059
Κοινωνική προστασία	-260	-1.190	-1.200	-1.170	-1.170
Επέκταση προγράμματος «σχολικά γεύματα»	0	-190	-190	-190	-190
Δημιουργία νέων μονάδων προσχολικής εκπαίδευσης	0	-140	-150	-120	-120
Ανασχεδιασμός οικογενειακών επιδομάτων	-260	-260	-260	-260	-260
Επιδότηση ενοικίου	0	-600	-600	-600	-600
Επενδύσεις	0	-300	-300	-300	-300
Υποδομές ενέργειας	0	-100	-100	-100	-100
Υποδομές πρωτογενή τομέα	0	-100	-100	-100	-100
Αναπτυξιακός νόμος	0	-100	-100	-100	-100
Ενεργές πολιτικές απασχόλησης	0	-260	-260	-260	-260
Επιδότηση συμμετοχής ασφαλισμένων για συνταγογραφούμενα φάρμακα	0	-240	-240	-240	-240
Μείωση φόρων	0	0	-1.915	-2.089	-2.089
Μείωση συντελεστών Φόρου Εισοδήματος Νομικών Προσώπων από 29% σε 26%	0	0	-461	-270	-270
Μείωση ΕΝΦΙΑ	0	0	-209	-209	-209
Μείωση συντελεστών Φόρου Εισοδήματος Φυσικών Προσώπων από 22% σε 20% για το κλιμάκιο μέχρι €20.000	0	0	-877	-997	-997
Αναμόρφωση Ειδικής Εισφοράς Αλληλεγγύης	0	0	-368	-613	-613
Σύνολο καθαρών παρεμβάσεων	-135	1.214	1.345	1.496	1.298

αύξηση δαπανών (€1190 εκατ. σε παροχές κοινωνικής προστασίας, €300 εκατ. σε αύξηση δαπανών για υποδομές, €260 εκατ. σε επιδοτήσεις συμμετοχής ασφαλισμένων για συνταγογραφημένα φάρμακα), και για το 2020 €2 δισ. περίπου σε αύξηση εσόδων (€461 εκατ. λόγω μείωσης φορολογικού συντελεστή του Φόρου Εισοδήματος Νομικών Προσώπων από 29% σε 26%, €209 εκατ. λόγω μείωσης των συντελεστών ΕΝΦΙΑ, €877 εκατ. λόγω μείωσης του συντελεστή Φόρου Εισοδήματος Φυσικών Προσώπων από 22% στο 20% στο κλιμάκιο μέχρι €20.000, και €368 εκατ. λόγω αναμόρφωσης της Ειδικής Εισφοράς Αλληλεγγύης). Με τα δεδομένα αυτά, και χωρίς την λήψη πρόσθετων δημοσιονομικών μέτρων, προκύπτουν πρωτογενή πλεονάσματα ύψους €6,5 δισ. το 2018, €7,5 δισ. το 2019, €8,2 δισ. το 2020, €9,3 δισ. το 2021 και €11,0 δισ. το 2022.

Δεν πρέπει να παραγνωρίζεται το γεγονός ότι το δημόσιο έχει τη δυνατότητα να αντλεί έσοδα τα επόμενα χρόνια από ένα τεράστιο απόθεμα ληξιπρόθεσμων οφειλών των φορολογούμενων προς το κράτος, που μαζί με τις ληξιπρόθεσμες εισφορές κοινωνικής ασφάλισης, ξεπερνά τα €130 δισ. περίπου, παρά την μη εισπραξιμότητα ενός μεγάλου μέρους του ποσού αυτού.

Δ03: Πρωτογενές αποτέλεσμα Γενικής Κυβέρνησης και δημοσιονομική υπεραπόδοση, 2017 – 2022 (Υπουργείο Οικονομικών, Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2019 – 2022, Ιουν. 2018)

€ εκατ.	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2018 - 2022	
							Δ	% Δ*
Αποτέλεσμα Γενικής Κυβέρνησης κατά ESA 2010	1.455	662	1.494	2.029	2.800	4.148	3.486	58,2%
ως % του ΑΕΠ	0,8%	0,4%	0,8%	1,0%	1,4%	2,0%	-	-
Τόκοι	5.626	6.208	6.295	6.392	6.697	6.896	688	2,7%
ως % του ΑΕΠ	3,2%	3,4%	3,3%	3,2%	3,3%	3,3%	-	-
Πρωτογενές αποτέλεσμα κατά ESA 2010	7.081	6.870	7.789	8.421	9.497	11.044	4.174	12,6%
ως % του ΑΕΠ	4,0%	3,8%	4,1%	4,3%	4,6%	5,2%	-	-
Μείον: Τρέχουσες μεταβιβάσεις εισπρακτέες (ANFA)	345	314	291	251	163	5	-309	-64,5%
Έσοδα αποκρατικοποιήσεων	13	380	122	120	102	70	-310	-34,5%
Στήριξη χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων	165	0	0	0	0	0	-	-
Πλέον: Επιστροφές εσόδων	893	292	0	0	0	0	-292	-
Δαπάνες μεταναστευτικών ροών	80	43	134	133	33	33	-10	-6,4%
Πρωτογενές αποτέλεσμα σύμφωνα με τη ΣΧΔ	7.531	6.510	7.509	8.183	9.266	11.002	4.492	14,0%
ως % του ΑΕΠ	4,24%	3,56%	3,96%	4,15%	4,53%	5,19%	-	-
Πρωτογενές αποτέλεσμα - στόχος ΣΧΔ	3.110	6.404	6.641	6.903	7.160	7.420	-	-
ως % του ΑΕΠ	1,75%	3,5%	3,5%	3,5%	3,5%	3,5%	-	-
Δημοσιονομική υπεραπόδοση (+)	4.420	107	868	1.280	2.105	3.582	3.475	140,5%
ως % του ΑΕΠ	2,49%	0,06%	0,46%	0,65%	1,03%	1,69%	-	-
Αξιοποίηση δημοσιονομικού χώρου								
Μείωση φόρων	700	1135	1.547	2.286	2.286	-
Αύξηση δαπανών	-	145	558	1.296	1.296	-
Αποτέλεσμα Γενικής Κυβέρνησης κατά ESA (μετά την αξιοποίηση του δημοσιονομικού χώρου)	1.455	662	794	749	695	566	-96	-3,8%
% του ΑΕΠ	0,8%	0,4%	0,4%	0,4%	0,3%	0,3%	-	-
Έσοδα	85.695	87.263	85.880	86.723	88.130	89.421	2.158	0,60%
% του ΑΕΠ	48,2%	47,7%	45,3%	44,0%	43,1%	42,2%	-	-
Δαπάνες	84.240	86.602	85.086	85.975	87.435	88.855	2.253	0,60%
% του ΑΕΠ	47,4%	47,3%	44,8%	43,6%	42,7%	41,9%	-	-
Πρωτογενείς δαπάνες	78.614	80.394	78.791	79.583	80.738	81.959	1.565	0,5%
% του ΑΕΠ	44,2%	43,9%	41,5%	40,4%	39,5%	38,7%	-	-
Πρωτογενές αποτέλεσμα Γενικής Κυβέρνησης	7.081	6.869	7.089	7.140	7.392	7.462	593	2,1%
% του ΑΕΠ	4,0%	3,8%	3,7%	3,6%	3,6%	3,5%	-	-
Καθαρές παρεμβάσεις	...	-135	1.214	1.345	1.496	1.298	1.433	-
Παρεμβάσεις	...	125	3.204	5.260	5.555	5.357	5.232	155,9%
Εξισορροπητικές παρεμβάσεις	...	-260	-1.990	-3.915	-4.059	-4.059	-3.799	98,8%
Πρωτογενές αποτέλεσμα χωρίς τις καθαρές παρεμβάσεις	7.081	7.005	6.575	7.076	8.001	9.746	2.741	8,6%
% του ΑΕΠ	4,0%	3,8%	3,5%	3,6%	3,9%	4,6%	-	-
Πρωτογενές αποτέλεσμα χωρίς τις καθαρές παρεμβάσεις και χωρίς δημοσιονομική υπεραπόδοση (και αξιοποίηση)	7.081	6.898	5.875	5.796	5.896	6.164	-734	-2,8%
% του ΑΕΠ	4,0%	3,8%	3,1%	2,9%	2,9%	2,9%	-	-
ΑΕΠ	177.735	182.959	189.743	197.218	204.572	212.002	29.043	3,8%

* Μέση ετήσια ποσοστιαία μεταβολή.

Προκαλείται, επίσης, μια δημοσιονομική υπεραπόδοση (άνω δηλαδή των 3,5 π.μ. ΑΕΠ πρωτογενούς πλεονάσματος, που είναι ο στόχος της Συμφωνίας Χρηματοδοτικής Διευκόλυνσης) ύψους €107 εκατ. το 2018, €868 εκατ. το 2019, €1280 εκατ. το 2020, €2105 εκατ. το 2021 και €3582 εκατ. το 2022. Η υπεραπόδοση αυτή σχεδιάζεται να επιστραφεί σταδιακά στην οικονομία χωρίς να υπάρξει συγκεκριμένη κατανομή, μέσω μείωσης φορολογικών βαρών, σωρευτικά κατά €700 εκατ. το 2019, €1135 το 2020, €1547 εκατ. το 2021 και €2286 εκατ. το 2022, και, αντιστοίχως, μέσω αύξησης κοινωνικών δαπανών σωρευτικά κατά €145 εκατ. το 2020, €558 εκατ. το

2021 και €1296 εκατ. το 2022. Σημειώνεται ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή είναι επιφυλακτική ως προς το ύψος της υπεραπόδοσης, δεδομένων των εκκρεμών αποφάσεων του Συμβουλίου της Επικρατείας για μισθολογικά και συνταξιοδοτικά θέματα.

Οι υπεραποδόσεις αυτές προέρχονται κυρίως από την πλευρά των εσόδων (αύξηση +€4,4 δισ. την περίοδο 2018-2022), και ενσωματώνουν την αποτελεσματική λειτουργία της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (ΑΑΔΕ), όσον αφορά στη συμμόρφωση των φορολογούμενων με τις υποχρεώσεις τους (ληξιπρόθεσμες και μη) έναντι των φορολογικών αρχών. Οι δαπάνες αυξάνονται μόνο κατά €957 εκατ.

Δ04: Εξέλιξη ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων Γενικής Κυβέρνησης, 2017 – 2022 (Υπουργείο Οικονομικών, Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2019 – 2022, Ιουν. 2018, Δελτίο Μηνιαίων Στοιχείων Γενικής Κυβέρνησης Απρ. 2018)

	€ εκατ.	2014	2015	2016	2017	2018 (Απρ)
Σύνολο ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων		3.831	5.979	4.930	3.314	3.358
Γενική Κυβέρνηση		3.076	4.696	3.704	2.549	2.617
Κεντρική Διοίκηση		157	451	163	147	171
Τοπική αυτοδιοίκηση		280	312	327	236	311
Οργανισμοί Κοινωνικής Ασφάλισης**		1.835	2.745	2.346	1.514	1.186
Νοσοκομεία**		607	931	450	299	574
Λοιπά νομικά πρόσωπα		197	257	419	352	375
Εκκρεμείς επιστροφές φόρων		755	1.283	1.226	765	741
Εκκρεμείς αιτήσεις συνταξιοδότησης*				1.399	770	620

* Το ποσό που αντιστοιχεί στις εκκρεμείς αιτήσεις συνταξιοδότησης για το 2018 αφορά στο τέλος Μαρτίου και προκύπτει από το υπόλοιπο στο τέλος του 2017 σύμφωνα με την Έκθεση Συμμόρφωσης της τρίτης αξιολόγησης του προγράμματος προσαρμογής ([Compliance Report, ESM Stability Support Programme for Greece, Third Review, March 2018](#)) μείον τις πληρωμές που πραγματοποιήθηκαν το διάστημα Ιαν – Μαρ 2018 σύμφωνα με το ΜΠΔΣ 2019 – 2022 (Πίνακας 2.4, σελ. 42).

** Τα ληξιπρόθεσμα του ΕΟΠΥΥ και των Νοσοκομείων εμφανίζουν τα μικτά ποσά και υφίσταται απαίτηση για rebate και clawback που δεν έχει συμψηφιστεί ακόμα.

την ίδια περίοδο, κυρίως λόγω αύξησης των αμοιβών στη δημόσια διοίκηση, καθώς και των επενδυτικών δαπανών. Με δεδομένο ότι οι υπεραποδόσεις αυτές επιστρέφουν στην οικονομία (Δ03), η τελική αύξηση των εσόδων περιορίζεται σε +€2,2 δισ. (από +€4,4 δισ.), ενώ η τελική αύξηση των δαπανών ανέρχεται πλέον επίσης σε +€2,2 δισ. (από +€957 εκατ.). Συνεπώς, τα πρωτογενή πλεονάσματα διατηρούνται στις 3,5 π.μ. του ΑΕΠ μέχρι το 2022, με το συνολικό πλεόνασμα της γενικής κυβέρνησης να διαμορφώνεται σε 0,3%-0,4% του ΑΕΠ.

Η βασική υπόθεση στην οποία στηρίζεται το μεσοπρόθεσμο είναι, **πρώτον**, ότι ο προϋπολογισμός παράγει σε μόνιμη βάση **ήδη από σήμερα** πρωτογενή πλεονάσματα 3,5 π.μ. του ΑΕΠ (δηλαδή ότι το αποτέλεσμα αυτό δεν οφείλεται σε μη λογιστικοποίηση υποχρεώσεων ή σε μη επαναλαμβανόμενα φορολογικά έσοδα) και, **δεύτερον**, ότι οι ροές εσόδων και δαπανών είναι βιώσιμες, δηλαδή μπορεί να διατηρηθούν *grosso modo* στα ίδια επίπεδα ως ποσοστό του ΑΕΠ χωρίς να προκαλούν αρνητική επίδραση στην οικονομική δραστηριότητα (π.χ. ΕΝΦΙΑ, εισφορές κοινωνικής ασφάλισης, υπερφορολόγηση εργασίας και εταιρικών κερδών, κ.ο.κ.), και στην ποσότητα και ποιότητα της παροχής δημοσίων αγαθών στην κοινωνία (π.χ. δαπάνες υγείας, παιδείας, δημοσίων επενδύσεων, κ.ο.κ.). Σημειώνεται ότι όλες οι ληξιπρόθεσμες οφειλές του δημοσίου προς τις επιχειρήσεις και οι υποχρεώσεις για συντάξεις που δεν έχουν

Τα πλεονάσματα έχουν ήδη δημιουργήσει παρενέργειες. Αφενός οδηγούν την οικονομική δραστηριότητα σε χαμηλότερα επίπεδα (χαμηλές επενδύσεις, χαμηλή απασχόληση), στην παρανομία (αδήλωτη εργασία, φοροδιαφυγή, λαθρεμπόριο), και στο εξωτερικό (brain drain, οικονομική μετανάστευση επιχειρήσεων). Αφετέρου οδηγούν την παροχή δημοσίων αγαθών σε ανεπαρκή επίπεδα (ελλιπείς μαθησιακές γνώσεις που αποκτώνται στα σχολεία, αναντίστοιχες των τεχνολογικών εξελίξεων δεξιότητες του ανθρώπινου δυναμικού, χαμηλού επιπέδου επαγγελματική κατάρτιση, υποσυντήρηση υποδομών νοσοκομείων και ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης, δημόσιων υπηρεσιών, σχολείων, μεταφορικών μέσων, λιμενικών εγκαταστάσεων, οδικών υποδομών, κ.ο.κ.).

λογιστικοποιηθεί θα πρέπει να μηδενισθούν ή να ρυθμιστούν αναλόγως μέχρι το τέλος του προγράμματος τον Αύγουστο του 2018 (Δ04). Επίσης, δεν πρέπει να παραγνωρίζεται το γεγονός ότι το δημόσιο έχει τη δυνατότητα να αντλεί έσοδα από τις ληξιπρόθεσμες οφειλές του ιδιωτικού τομέα προς το κράτος, όπως π.χ. συνέβη το 2017, με το πρωτογενές πλεόνασμα να εκτινάσσεται σε 4,2% του ΑΕΠ, έναντι στόχου 1,75% του ΑΕΠ, με τη συνδρομή και περικοπών δαπανών στο ΠΔΕ. Σημειώνεται ότι, μαζί με τις ληξιπρόθεσμες εισφορές κοινωνικής ασφάλισης, το ποσό των συνολικών ληξιπρόθεσμων οφειλών προς το κράτος ξεπερνά τα €130 δισ. (Δ05), παρά την μη εισπραξιμότητα ενός μεγάλου μέρους του ποσού αυτού, το οποίο και πρέπει να διαγραφεί ώστε να υπάρχει μεγαλύτερη διαφάνεια όσον αφορά στη διαθεσιμότητα ή όχι των πόρων αυτών.

Τα πλεονάσματα αυτά έχουν ήδη δημιουργήσει παρενέργειες. Αφενός οδηγούν την οικονομική δραστηριότητα σε χαμηλότερα επίπεδα (χαμηλές επενδύσεις, χαμηλή απασχόληση), στην παρανομία (αδήλωτη εργασία, φοροδιαφυγή, λαθρεμπόριο), και στο εξωτερικό (brain drain, οικονομική μετανάστευση επιχειρήσεων). Αφετέρου οδηγούν την παροχή δημοσίων αγαθών σε ανεπαρκή επίπεδα (ελλιπείς μαθησιακές γνώσεις που αποκτώνται στα σχολεία, αναντίστοιχες των τεχνολογικών εξελίξεων δεξιότητες του ανθρώπινου δυναμικού, χαμηλού επιπέδου επαγγελματική κατάρτιση, υποσυντήρηση υποδομών νοσοκομείων και ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης, δημόσιων υπηρεσιών, σχολείων, μεταφορικών μέσων, λιμενικών εγκαταστάσεων, οδικών υποδομών, κ.ο.κ.).

Τίθενται, επίσης, περαιτέρω θέματα εξειδίκευσης ή και επανεξέτασης, των εξισορροπητικών παρεμβάσεων, σε συνδυασμό, βεβαίως, και με τα μέτρα αξιοποίησης του δημοσιονομικού χώρου που δημιουργείται. Στο πλαίσιο αυτό, απαιτείται περαιτέρω αναδιάρθρωση δαπανών και εσόδων, ώστε να μειώνονται οι φόροι και οι εισφορές που έχουν έντονο αντανάπτιξιακό χαρακτήρα και να αυξάνονται οι δαπάνες που είναι φιλικές προς την ανάπτυξη (υποδομές, παιδεία, υγεία, κλπ.). Πόροι, ενδεχομένως, θα απαιτηθούν και για την αναμόρφωση του συνταξιοδοτικού συστήματος, ώστε να αποκατασταθούν αδικίες σε σχέση με την

Δ05: Ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις ιδιωτών προς το Δημόσιο και τα Ασφαλιστικά Ταμεία (ΑΑΔΕ, Παρακολούθηση Φορολογικής και Τελωνειακής Διοίκησης 2018, Απρ. 2018, ΕΦΚΑ, 1η Τριμηνιαία Έκθεση Προόδου έτους 2018 του Κέντρου Είσπραξης Ασφαλιστικών Οφειλών)

	€ δισ.	Τρέχον υπόλοιπο 2018*
Ληξιπρόθεσμες οφειλές προς το Δημόσιο		101,6
εκ των οποίων: ανεπίδεκτες είσπραξης		14,1
Ληξιπρόθεσμες οφειλές σε Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης		31,9
Σύνολο		133,5

* Ληξιπρόθεσμο υπόλοιπο προς το Δημόσιο: Απρ. 2018
Ληξιπρόθεσμο υπόλοιπο προς Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης: Μαρ. 2018

Θα ήταν εύλογο ο δημοσιονομικός χώρος που θα δημιουργηθεί από το 2023 και μετά να κατευθυνθεί, μεταξύ άλλων, στην αύξηση των δημοσίων επενδύσεων (σε συμπράξεις με τον ιδιωτικό τομέα) για υποδομές, στην πρωμοδότηση δράσεων και ενεργειών που προωθούν την ψηφιακή οικονομία, την έρευνα και ανάπτυξη των επιχειρήσεων, τη διευκόλυνση της εκκόλαψης νεοφυών επιχειρήσεων και, τέλος την κατάρτιση του εργατικού δυναμικού με επαγγελματικές δεξιότητες υψηλής τεχνολογικής έντασης.

αναγνώριση της συνεισφοράς του κάθε συνταξιούχου/εργαζομένου σε χρόνο και ασφαλιστικές εισφορές στη διάρκεια του εργασιακού του βίου, ώστε αφενός να αυξηθεί η ανταποδοτικότητα του ασφαλιστικού συστήματος και αφετέρου να πάψει να έχει τον χαρακτήρα φορολογίας με αγνώστου και αορίστου χαρακτήρα παροχές.

Ένα άλλο θέμα που τίθεται είναι η χρήση του δημοσιονομικού χώρου που θα δημιουργηθεί από το 2023 και μετά, όταν, καλώς εχόντων των πραγμάτων, ο στόχος για πρωτογενές πλεόνασμα θα μειωθεί σε

πάνω από, αλλά κοντά σε, 2% του ΑΕΠ ή ένα ποσό της τάξης των €3 δισ. ετησίως. Θα ήταν εύλογο το ποσό αυτό να κατευθυνθεί, μεταξύ άλλων, στην αύξηση των δημοσίων επενδύσεων (σε συμπράξεις με τον ιδιωτικό τομέα) για υποδομές, στην πριμοδότηση δράσεων και ενεργειών που προωθούν την ψηφιακή οικονομία, την έρευνα και ανάπτυξη των επιχειρήσεων, τη διευκόλυνση της εκκόλαψης νεοφυών επιχειρήσεων και, τέλος την κατάρτιση του εργατικού δυναμικού με επαγγελματικές δεξιότητες υψηλής τεχνολογικής έντασης.

Οι στρεβλώσεις κατανομής πόρων, τα υποτιμημένα επίπεδα συλλογής εσόδων, η παράνομη οικονομική δραστηριότητα και το business και human drain στο εξωτερικό μπορούν και πρέπει να ανατραπούν με προσεκτικές και σταδιακές μειώσεις φορολογικών συντελεστών και μείωση της υπερπροοδευτικότητας του φορολογικού συστήματος, όχι γιατί έτσι ωφελούνται οι πλούσιοι, το κεφάλαιο κλπ., αλλά γιατί έτσι αμείβεται η αξιοκρατία, η επιχειρηματική επιτυχία και η επαγγελματική προσπάθεια, και έτσι δημιουργούνται περισσότεροι πόροι για ιδιωτικές επενδύσεις, για απασχόληση, κ.ο.κ.

Καλώς ή κακώς, η χώρα πρέπει να ζήσει μεσοπρόθεσμα με πρωτογενή πλεονάσματα ύψους 3,5 π.μ. του ΑΕΠ. Ο στόχος αυτός, όμως δεν ταυτίζεται απαραίτητως με το μίγμα πολιτικής που αποτυπώνεται στο μεσοπρόθεσμο, είτε στο σκέλος των εσόδων είτε στο σκέλος των δαπανών.

Σημειώνεται ότι εάν μειωνόταν το μέγεθος της γενικής κυβέρνησης, τότε θα μπορούσε να μειωθεί και η φορολογική επιβάρυνση του ιδιωτικού τομέα της οικονομίας. Η υπερφορολόγηση και η υπερπροοδευτικότητα των φορολογικών συντελεστών

έχει καταδειχθεί πολλές φορές από το δελτίο αυτό ότι οδηγούν σε στρεβλώσεις κατανομής πόρων, υποτιμημένα επίπεδα συλλογής εσόδων, παράνομη οικονομική δραστηριότητα, business και human drain στο εξωτερικό, κ.ο.κ. Οι τάσεις αυτές μπορούν και πρέπει να ανατραπούν με προσεκτικές και σταδιακές μειώσεις φορολογικών συντελεστών και μείωση της υπερπροοδευτικότητας του φορολογικού συστήματος, όχι γιατί έτσι ωφελούνται οι πλούσιοι, το κεφάλαιο κλπ., αλλά γιατί έτσι αμείβεται η αξιοκρατία, η επιχειρηματική επιτυχία και η επαγγελματική προσπάθεια, και έτσι δημιουργούνται περισσότεροι πόροι για ιδιωτικές επενδύσεις, για απασχόληση, κ.ο.κ.

Η μείωση του αφορολόγητου συνιστά σημαντική διαρθρωτική αλλαγή μόνιμης απόδοσης και έχει έντονο αναπτυξιακό χαρακτήρα, καθώς θα μειώσει την υπερπροοδευτικότητα των συντελεστών στη φορολογία εισοδήματος, ενώ αυξάνει τη φορολογική βάση διασφαλίζοντας την υγεία των δημόσιων οικονομικών της χώρας.

Αναλύοντας το μεσοπρόθεσμο στην πλευρά των εσόδων, προκύπτει ότι η φορολογική επιβάρυνση των φυσικών και νομικών προσώπων από το φόρο εισοδήματος πριν την αξιοποίηση του δημοσιονομικού χώρου, αυξάνει κατά 6,1% και 5,3% ετησίως αντιστοίχως, όταν η αύξηση του ΑΕΠ σε ονομαστικούς όρους την περίοδο 2018-2022 ανέρχεται σε 3,8% περίπου (2,2% σε πραγματικούς όρους και 1,6% λόγω πληθωρισμού). Βεβαίως, χωρίς το μέτρο της μείωσης του αφορολόγητου (+€2058 εκατ. το 2022), η αύξηση των εσόδων στον φόρο εισοδήματος φυσικών προσώπων περιορίζεται σε μόλις +€408 εκατ. Η μείωση του αφορολόγητου συνιστά σημαντική διαρθρωτική αλλαγή μόνιμης απόδοσης και έχει έντονο αναπτυξιακό χαρακτήρα, καθώς θα μειώσει την

Δ06: Προσλήψεις και αποχωρήσεις προσωπικού Γενικής Κυβέρνησης, 2017 – 2022 (Υπουργείο Οικονομικών, Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2019 – 2022, Ιουν. 2018, Δελτίο Μηνιαίων Στοιχείων Γενικής Κυβέρνησης Απρ. 2018)

€ εκατ.	2017		2018		2019		2020		2021		2022		2018 – 2022	
	Αποχ.	Προσλ.	Αποχ.	Προσλ.	Αποχ.	Προσλ.	Αποχ.	Προσλ.	Αποχ.	Προσλ.	Αποχ.	Προσλ.	Αποχ.	Προσλ.
Κανόνες προσλήψεων	1:4		1:3		1:1		1:1		1:1		1:1			
Κεντρική Διοίκηση	5.646	5.637	5.703	6.499	5.842	7.088	6.288	5.885	6.219	6.663	7.850	6.624	31.901	32.759
Λοιποί τομείς	2.273	3.052	2.203	767	2.242	977	2.414	2.578	2.378	2.738	3.035	2.702	12.273	9.763
ΟΤΑ	1.646	2.321	1.604	635	1.633	541	1.760	1.969	1.733	2.084	2.213	2.057	8.942	7.286
ΟΚΑ	148	119	144	4	145	0	155	145	153	155	196	153	793	457
ΟΑΕΔ	58	2	49	0	51	380	57	51	57	57	73	57	287	545
ΕΟΠΥΥ	10	2	8	0	8	0	9	8	9	9	11	9	44	25
Νομικά Πρόσωπα	170	471	164	128	167	56	180	167	177	180	225	177	913	708
ΔΕΚΟ	241	137	234	0	238	0	254	238	250	254	317	250	1.293	742
Σύνολο	7.919	8.689	7.906	7.266	8.084	8.065	8.702	8.463	8.597	9.401	10.885	9.326	44.174	42.521

υπερπροοδευτικότητα των συντελεστών στη φορολογία εισοδήματος, ενώ αυξάνει τη φορολογική βάση διασφαλίζοντας την υγεία των δημόσιων οικονομικών της χώρας. Στο φόρο εισοδήματος νομικών προσώπων, πάντως, η αύξηση των εσόδων διαμορφώνεται σε +€800 εκατ., που θεωρείται εξόχως αντιπαραγωγική και δημευτική, δεδομένου του οριακού σημείου που έχουν φτάσει οι αντοχές των επιχειρήσεων λόγω της υπερφορολόγησης.

Η μείωση των συντάξεων και η ταυτόχρονη αύξηση των λοιπών κοινωνικών παροχών είναι προς τη σωστή κατεύθυνση, αφενός για την ενίσχυση της βιωσιμότητας του κοινωνικού κράτους, δεδομένης της προοδευτικής γήρανσης του πληθυσμού, που προκαλεί αύξηση δαπανών για συντάξεις, υγειονομική περίθαλψη και μακροπρόθεσμης φροντίδας ηλικιωμένων, και αφετέρου για τον εξορθολογισμό του συνταξιοδοτικού συστήματος, ώστε να πάψει να παίζει το ρόλο του συστήματος κοινωνικής πρόνοιας, όπως στο παρελθόν.

Στο σκέλος των δαπανών, υπάρχουν ακόμη περιθώρια για μείωση των λειτουργικών εξόδων, με ταυτόχρονη αύξηση της ποσότητας και της ποιότητας των δημοσίων αγαθών που παρέχει στους πολίτες ένα σύγχρονο και αποτελεσματικό κράτος ευημερίας.

Σημειώνεται ότι το μεσοπρόθεσμο προβλέπει αύξηση των επενδυτικών δαπανών κατά +€1,7 δισ., που περιλαμβάνουν, πέραν του προϋπολογισμού δημοσίων επενδύσεων (ΠΔΕ) (+€666 εκατ.), και τα εξοπλιστικά προγράμματα του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας, τις ίδιες επενδυτικές δαπάνες φορέων της Γενικής Κυβέρνησης, καθώς και τις τεκμαρτές δαπάνες έρευνας και ανάπτυξης των αρμόδιων δημόσιων φορέων (που το 2018 ανέρχονταν σε €946 εκατ. σε σύνολο €7.130 εκατ. επενδυτικών δαπανών, εκ των οποίων €6.634 εκατ. είναι ο ΠΔΕ). Πέραν των επενδυτικών δαπανών, προβλέπεται και αύξηση των μισθών (σε πραγματικούς ταμειακούς όρους, δηλαδή χωρίς τεκμαρτές εργοδοτικές δαπάνες που ενσωματώνουν την παρούσα αξία των μελλοντικών υποχρεώσεων του δημοσίου έναντι του συνταξιοδοτικού συστήματος, καθώς στο παρελθόν το δημόσιο δεν κατέβαλε εργοδοτικές εισφορές) κατά €1,2 δισ., που δεν επηρεάζουν ισόποσα το σύνολο των δαπανών καθώς το σύνολο των μισθών (με τεκμαρτές εργοδοτικές δαπάνες) μειώνεται οριακά. Τα μεγέθη αυτά παρέχουν ενδείξεις για προσλήψεις, ή αυξήσεις αποδοχών ή και τα δύο μαζί, στην προγραμματική περίοδο. Στον πίνακα **Δ06** αναφέρονται οι προσλήψεις και οι αποχωρήσεις υπαλλήλων της Γενικής Κυβέρνησης, όπου την περίοδο 2018-2022 καταγράφονται αποχωρήσεις 44,2 χιλ. ατόμων και αντίστοιχες προσλήψεις 42,5 χιλ. ατόμων, με το συνολικό απόθεμα υπαλλήλων να μειώνεται κατά 1653 άτομα σε συνολική απασχόληση 724 χιλ. ατόμων (τέλος 2017). Άρα, η αύξηση της δαπάνης των μισθών αναφέρεται κυρίως σε αυξήσεις αμοιβών (παρά την αποχώρηση υψηλόμισθων και την

πρόσληψη χαμηλόμισθων νεοεισερχόμενων υπαλλήλων).

Επίσης, προβλέπεται μια αύξηση των πληρωμών τόκων κατά +€0,7 δισ. που αντισταθμίζεται πλήρως από τη μείωση των κοινωνικών παροχών κατά -€0,8 δισ. (μείωση συντάξεων και -€2.216 εκατ., αύξηση κοινωνικών παροχών σε είδος κατά +€289 εκατ. και αύξηση λοιπών κοινωνικών παροχών κατά €1.168 εκατ.). Σημειώνεται ότι η μείωση των συντάξεων και η ταυτόχρονη αύξηση των λοιπών κοινωνικών παροχών είναι προς τη σωστή κατεύθυνση, αφενός για την ενίσχυση της βιωσιμότητας του κοινωνικού κράτους, δεδομένης της προοδευτικής γήρανσης του πληθυσμού, που προκαλεί αύξηση δαπανών για συντάξεις, υγειονομική περίθαλψη και μακροπρόθεσμης φροντίδας ηλικιωμένων, και αφετέρου για τον εξορθολογισμό του συνταξιοδοτικού συστήματος, ώστε να πάψει να παίζει το ρόλο του συστήματος κοινωνικής πρόνοιας, όπως στο παρελθόν.

Στα νοσοκομεία δεν υπάρχει λόγος να μην βελτιώσουν τις υπηρεσίες τους και να χρεώνουν τους πελάτες κάποιου εισοδηματικού επιπέδου, σε ανταγωνισμό με τα ιδιωτικά νοσοκομεία.

Τέλος, στον Πίνακα **A07** παρουσιάζεται η πορεία των δημοσιονομικών μεγεθών σε μη ενοποιημένη βάση κατά τομέα γενικής κυβέρνησης. Εάν αφαιρέσουμε τις μεταβιβάσεις κάθε τομέα από τον κρατικό προϋπολογισμό και το σύνολο των μεταβιβάσεων από το κράτος, τότε προκύπτει (προσεγγιστικά) η εικόνα των ελλειμμάτων κάθε τομέα. Για παράδειγμα, το 2018 το αποτέλεσμα της γενικής κυβέρνησης είναι ένα συνολικό πλεόνασμα €662 εκατ., το οποίο, όμως, υποκρύπτει ένα τεράστιο πλεόνασμα του κράτους (+€22,2 δισ.) λόγω των φόρων που συλλέγονται, που χρηματοδοτεί ελλείμματα νομικών προσώπων (-€1,7 δισ.), νοσοκομείων (-€1,2 δισ.), οργανισμών τοπικής

αυτοδιοίκησης (-€3,9 δισ.) και του κοινωνικού προϋπολογισμού (-€14,9 δισ.). Προφανώς και οι φόροι συλλέγονται για να καλύψουν την παροχή δημοσίων αγαθών, και όντως στο μεσοπρόθεσμο γίνεται προσπάθεια να μειωθούν τα ελλείμματα των διαφόρων τομέων. Δεδομένης, όμως, της υπερφορολόγησης (και των αρνητικών συνεπειών της στην ανάπτυξη και την επίπτωση στη νόμιμη οικονομική δραστηριότητα), ίσως έχει έλθει η ώρα να επαναξιολογηθούν τα ελλείμματα των τομέων, από μηδενική βάση, με σκοπό τη μείωση του φορολογικού βάρους της οικονομίας. Το 2018 τα νομικά πρόσωπα της κεντρικής κυβέρνησης (μεταξύ των οποίων το Εθνικό Θέατρο, το Ελληνικό Φεστιβάλ και το χιονοδρομικό κέντρο Βασιλίτσας!) έχουν €7,0 δισ. έξοδα και ίδια έσοδα €5,3 δισ. Τα νοσοκομεία έχουν έξοδα €2,2 δισ. και μόλις €1,1 εκατ. ίδια έσοδα. Οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης έχουν έξοδα €6,5 δισ. και μόλις €2,5 δισ. ίδια έσοδα. Και ο κοινωνικός προϋπολογισμός έχει έξοδα €38 δισ. και ίδια έσοδα €23,2 δισ.

Τα ελλείμματα αυτά δεν μπορούν να εξαφανισθούν, αλλά μπορούν κάλλιστα να περιορισθούν. Πρέπει να βρεθεί μια νέα ισορροπία, ώστε να μην αναγκάζεται το κράτος να καλύπτει αδυναμίες διοικήσεων και διαφυγούσες ευκαιρίες εσόδων (π.χ. στα νοσοκομεία, που δεν υπάρχει λόγος να μην βελτιώσουν τις υπηρεσίες τους και να χρεώνουν τους πελάτες κάποιου εισοδηματικού επιπέδου, σε ανταγωνισμό με τα ιδιωτικά νοσοκομεία). Δεν υπάρχει λόγος να μην αυξήσουν τα έσοδα τους οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης, προσφέροντας υπηρεσίες προστιθέμενης αξίας στους πολίτες (και κίνητρα στους επενδυτές), πέραν των καλοκαιρινών φεστιβάλ και των ποδηλατοδρόμων, χωρίς καν να έχουν λύσει τα ζητήματα της βρεφονηπιακής φροντίδας και των απορριμμάτων. Και, βεβαίως, στα νομικά πρόσωπα, πρέπει να δοθεί η δυνατότητα στις διοικήσεις να διερευνήσουν τις ευκαιρίες προσπορισμού εσόδων και περιορισμού του κόστους λειτουργίας με υπερβολαβίες στον ιδιωτικό τομέα, όπου αυτό είναι θεμιτό.

Δ07: Αποτελέσματα τομέων και πρωτογενές αποτέλεσμα Γενικής Κυβέρνησης, 2017 – 2022 (Υπουργείο Οικονομικών, *Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2019 – 2022, Ιουν. 2018*)

	€ εκατ.	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2018 – 2022	
								Δ	% Δ*
Κεντρική Κυβέρνηση		-663	-1.628	-2.579	-2.303	-1.690	-417	1.211	-28,9%
Κράτος		-5.782	-4.659	-4.124	-4.051	-2.959	-1.655	3.004	-22,8%
Έσοδα		50.444	52.889	53.414	54.320	55.691	57.257	4.368	2,0%
Άμεσοι φόροι		17.545	17.325	17.724	18.715	19.622	20.637	3.312	4,5%
εκ των οποίων: φόρος εισοδήματος ΦΠ		8.593	8.579	8.887	10.258	10.830	11.408	2.829	7,4%
φόρος εισοδήματος ΝΠ		3.474	3.461	3.688	3.506	3.958	4.261	800	5,3%
λοιποί άμεσοι φόροι		2.434	2.386	2.401	2.158	1.970	2.030	-356	-4,0%
άμεσοι φόροι ΠΟΕ		1.824	1.699	1.487	1.485	1.505	1.530	-169	-2,6%
Έμμεσοι φόροι		30.257	30.197	30.595	30.886	31.507	32.174	1.977	1,6%
εκ των οποίων: φόροι συναλλαγών		16.393	16.319	16.614	16.969	17.416	17.881	1.562	2,3%
φόροι κατανάλωσης		9.181	9.499	9.662	9.825	10.018	10.217	718	1,8%
φόροι στην περιουσία		3.269	3.139	3.136	2.902	2.864	2.844	-295	-2,4%
Επιστροφές φόρων		-5.640	-4.404	-4.185	-4.320	-4.468	-4.619	-215	1,2%
Τρέχουσες μεταβιβάσεις		388	331	213	216	219	219	-112	-9,8%
Κεφαλαιακές μεταβιβάσεις		2.273	3.790	3.892	3.603	3.578	3.643	-147	-1,0%
Έσοδα αποκρατικοποιήσεων		155	548	339	365	362	317	-231	-12,8%
Λοιπά μη φορολογικά έσοδα		5.053	4.737	4.494	4.554	4.657	4.831	94	0,5%
Τρέχουσες μεταβιβάσεις ANFA		345	314	291	251	163	5	-309	-64,5%
Ασφαλιστικές εισφορές (πραγματικές)		67	52	51	51	51	51	-1	-0,5%
Έξοδα		56.226	57.548	57.538	58.370	58.649	58.912	1.364	0,6%
Μισθοί		11.917	12.645	13.094	13.540	13.608	13.693	1.048	2,0%
Συντάξεις		120	114	106	100	93	88	-26	-6,3%
Λειτουργικά έξοδα		1.348	2.499	1.723	1.727	1.825	2.108	-391	-4,2%
Μεταβιβάσεις – αποδόσεις υπέρ τρίτων		24.298	23.416	22.198	22.208	22.245	22.140	-1.276	-1,4%
Εισφορές στην ΕΕ		1.788	1.885	1.906	1.961	1.909	1.965	80	1,0%
Αναλήψεις χρεών και καταπτώσεις εγγυήσεων		1.078	967	405	659	119	119	-848	-40,8%
Εξοπλιστικά προγράμματα		1.016	271	336	347	750	500	229	16,5%
Αποθεματικό		0	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	0	0,0%
Κεφαλαιακές μεταβιβάσεις ΠΔΕ		5.950	6.634	7.300	7.300	7.300	7.300	666	2,4%
Κοινωνικές παροχές		2.302	1.203	2.456	2.416	2.386	2.386	1.183	18,7%
Επιδότησεις		64	64	64	64	64	64	0	0,0%
Τόκοι χρεωστικοί		6.345	6.850	6.950	7.050	7.350	7.550	700	2,5%
Νομικά πρόσωπα		4.816	2.874	1.429	1.661	1.217	1.219	-1.655	-19,3%
Έσοδα		11.537	9.852	8.398	8.885	8.110	7.985	-1.867	-5,1%
Μεταβιβάσεις		5.883	4.551	3.381	3.949	3.335	3.233	-1.318	-8,2%
Έξοδα		6.722	6.978	6.969	7.224	6.893	6.766	-212	-0,8%
Ισοζύγιο (πλην μεταβιβάσεων)		-1.067	-1.677	-1.952	-2.288	-2.118	-2.014	-337	4,7%
Νοσοκομεία		303	156	116	86	52	18	-138	-41,7%
Έσοδα		2.536	2.399	2.400	2.400	2.400	2.400	1	0,0%
Μεταβιβάσεις		1.669	1.324	1.324	1.324	1.324	1.324	0	0,0%
Έξοδα		2.232	2.243	2.283	2.313	2.348	2.381	138	1,5%
Ισοζύγιο (πλην μεταβιβάσεων)		-1.366	-1.168	-1.208	-1.238	-1.272	-1.306	-138	2,8%
Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ)		326	482	258	503	552	661	179	8,2%
Έσοδα		6.329	6.946	6.287	6.582	6.681	6.806	-140	-0,5%
Μεταβιβάσεις		3.785	4.391	3.680	3.920	3.955	4.009	-382	-2,2%
Έξοδα		6.003	6.464	6.029	6.079	6.129	6.145	-319	-1,3%
Ισοζύγιο (πλην μεταβιβάσεων)		-3.459	-3.909	-3.422	-3.417	-3.403	-3.348	561	-3,8%
Κοινωνικός Προϋπολογισμός		1.792	1.808	3.815	3.829	3.938	3.905	2.097	21,2%
Έσοδα		39.429	39.849	39.512	39.903	40.442	40.862	1.013	0,6%
Μεταβιβάσεις		16.351	16.660	16.062	15.761	15.842	15.816	-844	-1,3%
Έξοδα		37.638	38.041	35.697	36.074	36.504	36.957	-1.084	-0,7%
Ισοζύγιο (πλην μεταβιβάσεων)		-14.559	-14.852	-12.247	-11.932	-11.904	-11.911	2.941	-5,4%
Αποτέλεσμα Γενικής Κυβέρνησης κατά ESA 2010**		1.455	662	1.494	2.029	2.800	4.148	3.486	58,2%
ως % του ΑΕΠ		0,80%	0,40%	0,80%	1,00%	1,40%	2,00%	1,60%	49,5%
Ισοζύγια (πλην μεταβιβάσεων)**									
Νομικά πρόσωπα		-1.067	-1.677	-1.952	-2.288	-2.118	-2.014	-337	4,7%
Νοσοκομεία		-1.366	-1.168	-1.208	-1.238	-1.272	-1.306	-137	2,8%
ΟΤΑ		-3.459	-3.909	-3.422	-3.417	-3.403	-3.348	561	-3,8%
Κοινωνικός Προϋπολογισμός		-14.560	-14.852	-12.247	-11.932	-11.904	-11.911	2.941	-5,4%
Κράτος		21.907	22.268	20.323	20.904	21.497	22.727	458	0,5%

* Μέση ετήσια ποσοστιαία μεταβολή.

** Το αποτέλεσμα των τομέων της Γενικής Κυβέρνησης (νομικά πρόσωπα, νοσοκομεία, ΟΤΑ, ΟΚΑ) προκύπτει προσεγγιστικά από το αποτέλεσμα κάθε τομέα όπως εμφανίζεται στο ΜΠΔΣ 2019-2022, εξαιρουμένων των μεταβιβάσεων από την πλευρά των εσόδων. Το αποτέλεσμα του κράτους προκύπτει ως το υπόλοιπο του συνολικού αποτελέσματος της Γενικής Κυβέρνησης μείον τα αποτελέσματα των υπολοίπων τομέων ως ανωτέρω υπολογισθέντων.

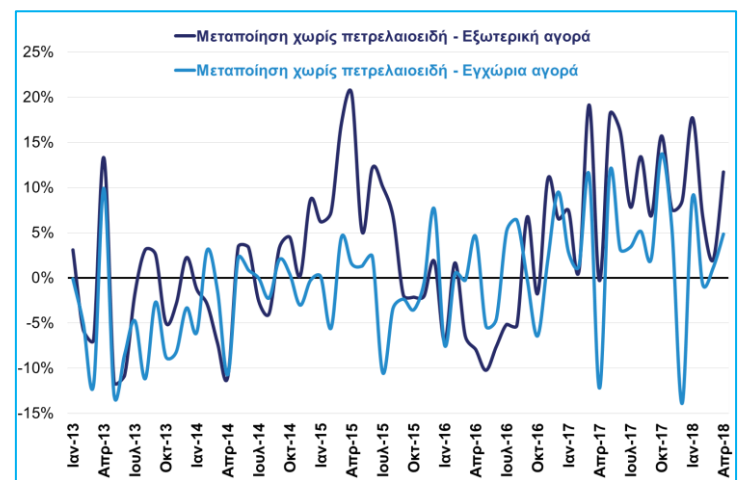

Οικονομικές εξελίξεις

Μεταποίηση: Ανοδικά κινήθηκε ο κύκλος εργασιών στη μεταποίηση πλην πετρελαιοειδών τον Απρίλιο του 2018 (+7,6%, έναντι υποχώρησης -8,3% τον Απρίλιο του 2017) για 4^ο συνεχόμενο μήνα (+5,5% το διάστημα Ιαν – Απρ 2018, επιπλέον αύξησης +2,5% το αντίστοιχο διάστημα το 2017), ακολουθώντας τη θετική πορεία της βιομηχανικής παραγωγής και των εξαγωγών αγαθών χωρίς καύσιμα και πλοία (+1,8% και +13,5% αντίστοιχα το διάστημα Ιαν – Απρ 2018). Η αύξηση κατά +7,6% τον Απρίλιο του 2018 προήλθε κυρίως από την εξωτερική αγορά (+11,7%), ενώ και στην εσωτερική αγορά οι πωλήσεις κινήθηκαν θετικά (+4,9%, **Δ08**). Κατά το διάστημα Ιαν – Απρ 2018, ο κύκλος εργασιών στους περισσότερους κλάδους καταγράφει θετικές μεταβολές, ιδίως στα βασικά μέταλλα (+20,9%), τα φάρμακα (+12,7%), τα χημικά (+4,9%), τα μηχανήματα (+9,7%) και τον κλάδο παραγωγής χαρτιού και προϊόντων από χαρτί (+16,7%) ενώ στον κλάδο τροφίμων σημειώθηκε οριακή υποχώρηση (-0,6%, **Δ09**).

Σημειώνεται ότι ο Δείκτης Υπευθύνων Προμηθειών στη μεταποίηση τον Μάιο του 2018 παρέμεινε για 12ο συνεχόμενο μήνα σε επίπεδο πάνω από τις 50 μονάδες (όριο μηδενικής ανάπτυξης), με τις νέες παραγγελίες εξαγωγών να καταγράφουν υψηλό τριών μηνών. Με βάση αυτά τα στοιχεία, η παραγωγή και ο κύκλος εργασιών στη μεταποίηση αναμένεται να ενισχυθεί περαιτέρω τους επόμενους μήνες.

Δ08: Δείκτης κύκλου εργασιών στη μεταποίηση πλην πετρελαιοειδών (ΕΛΣΤΑΤ, Απρ. 2018)

	Απρίλιος		Ιαν - Απρ	
	2017	2018	2017	2018
Γενικός δείκτης	9,5%	6,7%	20,6%	6,6%
Ορυχεία	2,9%	14,2%	25,6%	7,5%
Μεταποίηση	9,6%	6,6%	20,5%	6,6%
Πετρελαιοειδή	50,8%	5,2%	62,7%	8,2%
Μεταποίηση χωρίς πετρελαιοειδή	-8,3%	7,6%	2,5%	5,5%
Τρόφιμα	-9,7%	1,7%	-0,4%	-0,6%
Ποτά	-6,4%	0,5%	2,2%	0,5%
Καπνός	-29,8%	11,8%	-13,9%	-6,2%
Κλωστοϋφαντουργικές ύλες	-4,7%	0,6%	2,7%	3,5%
Είδη ένδυσης	-12,9%	-4,9%	-1,6%	-2,0%
Δέρματα - είδη υπόδησης	-13,2%	-18,4%	-4,2%	-6,2%
Ξύλο και φελλός	-12,3%	14,3%	11,6%	2,5%
Χαρτί και προϊόντα από χαρτί	-18,2%	20,5%	-4,7%	16,7%
Εκτυπώσεις	-26,0%	-5,1%	-14,4%	-1,7%
Χημικά προϊόντα	-11,7%	10,6%	-2,4%	4,9%
Φάρμακα	-7,4%	16,1%	2,7%	12,7%
Πλαστικά	-7,3%	1,8%	0,4%	0,1%
Μη μεταλλικά ορυκτά	-9,9%	4,4%	3,2%	-0,6%
Βασικά μέταλλα	9,9%	17,5%	14,5%	20,9%
Μεταλλικά προϊόντα	-15,2%	11,6%	8,2%	-1,0%
Ηλεκτρονικοί υπολογιστές	-24,4%	-2,7%	17,0%	3,5%
Ηλεκτρολογικός εξοπλισμός	-15,3%	16,4%	6,8%	11,0%
Μηχανήματα και είδη εξοπλισμού	-17,1%	5,7%	2,9%	9,7%
Μηχανοκίνητα οχήματα	8,9%	95,6%	141,4%	6,2%
Λοιπός εξοπλισμός μεταφορών	-31,7%	-5,3%	-29,0%	-12,2%
Έπιπλα	-13,3%	26,4%	-7,9%	23,7%
Άλλες μεταποιητικές δραστηριότητες	-14,1%	-0,2%	0,8%	5,2%
Επισκευή και εγκατάσταση μηχανημάτων	14,7%	-10,1%	10,6%	-0,2%

Δ09: Μεταβολή κύκλου εργασιών στη βιομηχανία (ΕΛΣΤΑΤ, Απρ. 2018)

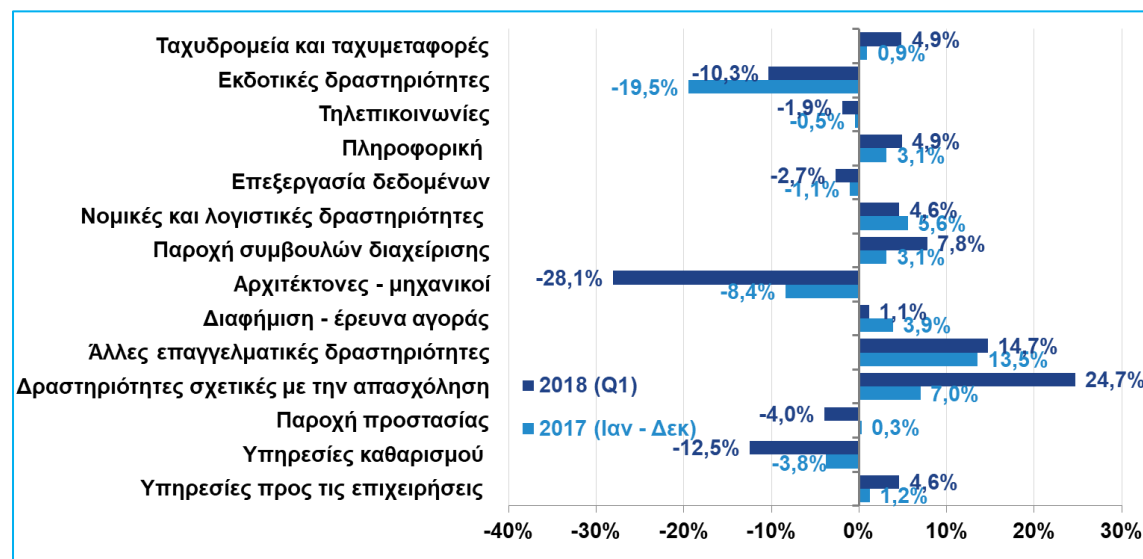
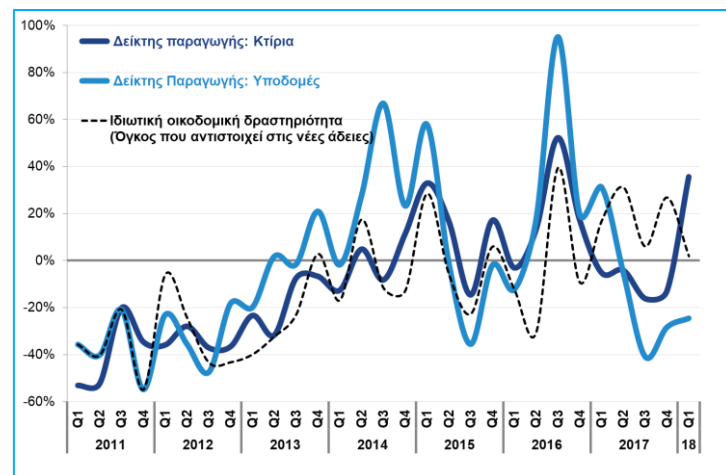
Κατασκευές: Η κάμψη που σημειώθηκε στον κατασκευαστικό κλάδο το 2017 (-14,6%), η οποία σχετίζεται με την ολοκλήρωση ορισμένων μεγάλων έργων οδικών αξόνων, περιορίστηκε στο -0,6% το 1^ο τρίμηνο του 2018 (έναντι αύξησης +13,9% το 1^ο τρίμηνο του 2017). Η μεταβολή αυτή οφείλεται στην πτώση της παραγωγής σε έργα υποδομών κατά -24,5% (έναντι αύξησης +31,3% το 1^ο τρίμηνο του 2017), ενώ αντίθετα η παραγωγή κτιρίων σημείωσε άνοδο +35,6% (έναντι μείωσης -5,1% το 1^ο τρίμηνο του 2017 **Δ10**). Η άνοδος του δείκτη παραγωγής στις κατασκευές κτιρίων αποτυπώνεται και στην ανάκαμψη που εμφανίζει ο όγκος της οικοδομικής δραστηριότητας (+1,9% το 1^ο τρίμηνο του 2018) και ενδεχομένως σχετίζεται με την αυξημένη κινητικότητα στο χώρο του real estate, του τουρισμού και της παραθεριστικής κατοικίας.

Σημειώνεται, πάντως, ότι οι επιχειρηματικές προσδοκίες στις κατασκευές εξακολουθούν να βρίσκονται σε χαμηλό επίπεδο, χωρίς να διαμορφώνουν ακόμα μία σαφή τάση βελτίωσης.

Υπηρεσίες: Θετική μεταβολή σημείωσε ο κύκλος εργασιών στους περισσότερους κλάδους υπηρεσιών το 1^ο τρίμηνο του 2018. Οι μεγαλύτερες αυξήσεις εμφανίζονται στις δραστηριότητες σχετικές με την απασχόληση (+24,7%, επιπλέον αύξησης +7% το 2017 συνολικά), στην παροχή συμβουλών διαχείρισης (+7,8% επιπλέον αύξησης +3,1% το 2017) και στην πληροφορική (+4,9%, επιπλέον αύξησης +3,1% το

2017). Αντίθετα, ο κύκλος εργασιών υποχώρησε στον κλάδο αρχιτεκτόνων και μηχανικών (-28,1% επιπλέον μείωσης -8,4% το 2017), υπηρεσιών καθαρισμού (-12,5%, επιπλέον μείωσης -3,8% το 2017), εκδοτικών δραστηριοτήτων (-10,3% επιπλέον μείωσης -19,5% το 2017), παροχής προστασίας (-4%, έναντι αύξησης +0,3% το 2017), επεξεργασίας δεδομένων (-2,7%, επιπλέον μείωσης -1,1% το 2017) και τηλεπικοινωνιών (-1,9%, επιπλέον μείωσης -0,5% το 2017 **Δ11**). Σε κάθε περίπτωση, η άνοδος του τουρισμού, σε συνδυασμό με τις θετικές επιχειρηματικές προσδοκίες στις υπηρεσίες, αναμένεται να συμβάλει στην ενίσχυση του κύκλου εργασιών το επόμενο διάστημα.

Δ10: Δείκτες παραγωγής στις κατασκευές (ΕΛΣΤΑΤ, Α' 3μηνο 2018)

Δ11: Δείκτες κύκλου εργασιών στον τομέα των υπηρεσιών (ΕΛΣΤΑΤ, Α' 3μηνο 2018)

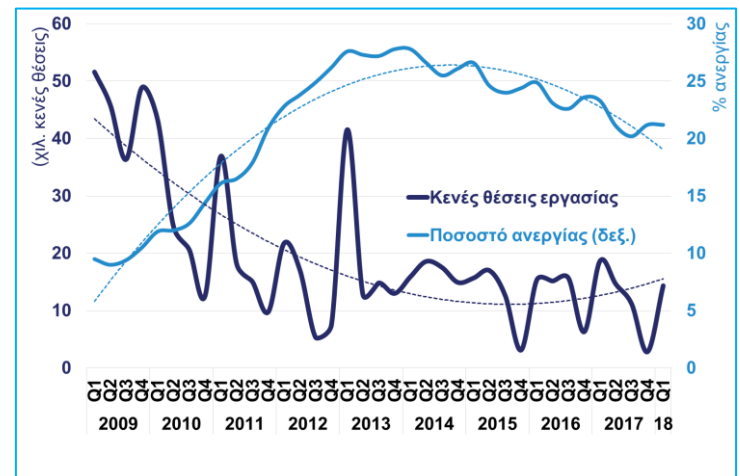

Αγορά εργασίας: Στο 21,2% διαμορφώθηκε το ποσοστό ανεργίας κατά το 1^ο τρίμηνο του 2018, στο ίδιο επίπεδο με το αντίστοιχο ποσοστό το 4^ο τρίμηνο του 2017 και 2,1 μονάδες χαμηλότερα σε σύγκριση με το 1^ο τρίμηνο του 2017 (23,3%). Ειδικότερα, σε σύγκριση με το 1^ο τρίμηνο του 2017, ο αριθμός των ανέργων μειώθηκε κατά -113,5 χιλ., οι απασχολούμενοι αυξήθηκαν κατά +64,5 χιλ., το εργατικό δυναμικό περιορίστηκε κατά -49 χιλ. και ο μη ενεργός πληθυσμός αυξήθηκε κατά +12,4 χιλ.

Πιο αναλυτικά, από τα στοιχεία της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού της ΕΛΣΤΑΤ προκύπτει ότι:

- Οι δύο βασικοί λόγοι που σταμάτησαν οι άνεργοι να εργάζονται είναι είτε γιατί απολύθηκαν (25,0%), είτε γιατί η εργασία τους ήταν περιορισμένης διάρκειας και τελείωσε (28,9%). Το μεγαλύτερο ποσοστό των ανέργων εργαζόταν στους κλάδους ξενοδοχείων και εστίασης (22,3%). Σε ό,τι αφορά στο επάγγελμα της προηγούμενης εργασίας τους, το μεγαλύτερο ποσοστό (30,9%) απασχολούνταν στην παροχή υπηρεσιών ή ως πωλητές. Το ποσοστό των ανέργων που δεν έχουν εργαστεί στο παρελθόν (νέοι άνεργοι) είναι 19,4%.
- Το ποσοστό των μακροχρόνια ανέργων (που αναζητούν εργασία για ένα έτος ή περισσότερο) ανήλθε σε (68,4%).
- Το 92,1% των ανέργων αναζητεί εργασία ως μισθωτός με πλήρη απασχόληση.
- Στις γυναίκες το ποσοστό ανεργίας (26,2%) παραμένει σημαντικά υψηλότερο από εκείνο στους άνδρες (17,2%).
- Ηλικιακά, τα υψηλότερα ποσοστά ανεργίας καταγράφονται στις ομάδες 15-19 ετών (55,2%) και 20- 24 ετών (43%).
- Σε περιφερειακό επίπεδο, τα υψηλότερα ποσοστά ανεργίας καταγράφονται στη Δυτική Μακεδονία (28,1%), τα Ιόνια Νησιά (25,9%) και τη Δυτική Ελλάδα (25,5%).
- Το ποσοστό της μερικής απασχόλησης ανέρχεται σε 9,6% (έναντι 10,5% το 1^ο τρίμηνο του 2017), ενώ το ποσοστό των ατόμων με προσωρινή εργασία σε 6,1% (έναντι 6,2% το 1^ο τρίμηνο του 2017).

Δ12: Αριθμός κενών θέσεων εργασίας και ποσοστό ανεργίας (ΕΛΣΤΑΤ, Α' 3μηνο 2018)

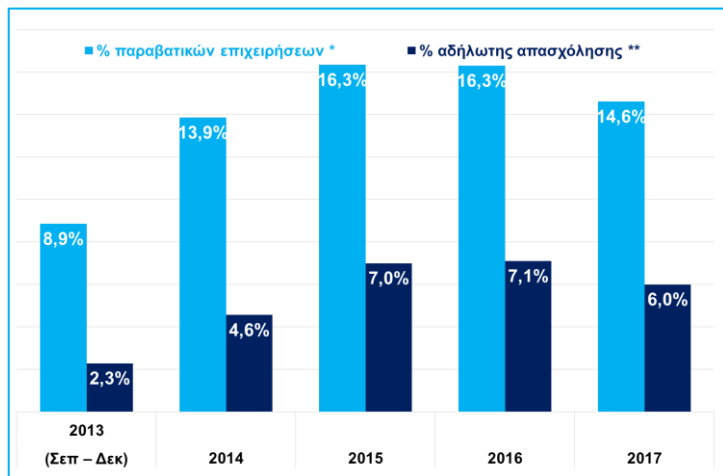

Παράλληλα, από τα αποτελέσματα της έρευνας κενών θέσεων εργασίας προκύπτει ότι οι κενές θέσεις το 1^ο τρίμηνο του 2018 ανήλθαν σε 14,4 χιλ., παρουσιάζοντας μείωση κατά -23,1% σε σύγκριση με το 1^ο τρίμηνο του 2017. Τα στοιχεία αυτά προκύπτουν από δειγματοληπτική έρευνα σε επιχειρήσεις και αναφέρονται σε θέσεις που έχουν πρόσφατα δημιουργηθεί ή δεν είναι κατειλημμένες, ή πρόκειται να κενωθούν προσεχώς, και τις οποίες ο εργοδότης προτίθεται να καλύψει με νέες προσλήψεις και έχει ήδη προβεί σε ενέργειες για να βρεθεί ο κατάλληλος υποψήφιος. Συνεπώς, η μείωση των κενών θέσεων κατά το 1^ο τρίμηνο του 2018 καταδεικνύει πιθανή επιβράδυνση του ρυθμού μείωσης της ανεργίας (Δ12), αν και η τάση αυτή ακολουθεί την εποχικότητα των προηγούμενων ετών και αναμένεται να αντιστραφεί το επόμενο διάστημα κατά την κορύφωση της τουριστικής περιόδου.

Σε κάθε περίπτωση, από τα στοιχεία της έρευνας κενών θέσεων, σε συνδυασμό με τα στοιχεία της έρευνας εργατικού δυναμικού, υπολογίζεται ότι σε κάθε κενή θέση εργασίας αντιστοιχούν 70 περίπου άνεργοι το 1^ο τρίμηνο του 2018, έναντι 60 το 1^ο τρίμηνο του 2017.

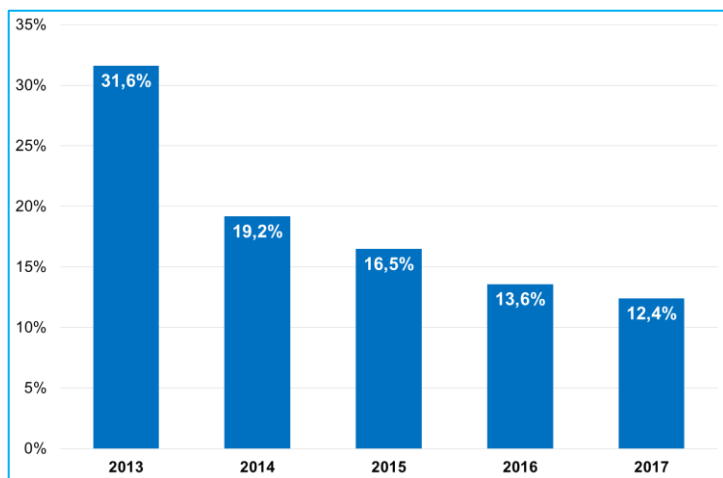
Δ13: Ποσοστά αδήλωτης απασχόλησης (Υπουργείο Εργασίας – επιχειρησιακό σχέδιο «ARTEMIS», Ιουν. 2018)

* Επιχειρήσεις με αδήλωτους εργαζομένους ως ποσοστό του συνόλου των επιχειρήσεων που ελέγχθηκαν

** Αδήλωτοι εργαζόμενοι ως ποσοστό του συνόλου των εργαζομένων στις επιχειρήσεις που ελέγχθηκαν

Δ14: Ποσοστά αδήλωτης απασχόλησης σε κλάδους υψηλής παραβατικότητας* (Υπουργείο Εργασίας – επιχειρησιακό σχέδιο «ARTEMIS», Ιουν. 2018)

* Ως κλάδοι υψηλής παραβατικότητας ορίζονται οι κλάδοι στους οποίους πραγματοποιήθηκαν στοχευμένοι έλεγχοι γνωρίζοντας εκ των προτέρων ότι εμφανίζουν υψηλή παραβατικότητα.

Την ίδια ώρα, το ποσοστό αδήλωτης απασχόλησης υποχωρεί σταδιακά, σύμφωνα με την τελευταία έκθεση του επιχειρησιακού σχεδίου «ARTEMIS» του Υπουργείου Εργασίας, στην οποία περιλαμβάνονται στοιχεία για το διάστημα από 15/09/2013 έως 31/12/2017. Ειδικότερα, το ποσοστό αδήλωτης απασχόλησης (αριθμός αδήλων εργαζομένων προς το σύνολο των εργαζομένων στις επιχειρήσεις που ελέγχθηκαν) μειώθηκε σε 6% το 2017, από 7,1% το 2016 και 7% το 2015, ενώ ταυτόχρονα το ποσοστό των παραβατικών επιχειρήσεων (επιχειρήσεις με αδήλωτη απασχόληση προς το σύνολο των επιχειρήσεων που ελέγχθηκαν) διαμορφώθηκε σε 14,6% από 16,3% το 2016 (Δ13).

Σημειώνεται ότι στους κλάδους υψηλής παραβατικότητας (κλάδοι στους οποίους πραγματοποιήθηκαν στοχευμένοι έλεγχοι γνωρίζοντας εκ των προτέρων ότι εμφανίζουν υψηλή παραβατικότητα) το ποσοστό αδήλωτης απασχόλησης ανέρχεται σε 12,4% το 2017, από 13,6% το 2016, 16,5% το 2015, 19,2% το 2014 και 31,6% το 2013 (Δ14).

Τα παραπάνω στοιχεία προκύπτουν από ελέγχους που πραγματοποίησε το Σώμα Επιθεώρησης Εργασίας (ΣΕΠΕ) σε 36,7 χιλ. επιχειρήσεις, εκ των οποίων οι 5,4 χιλ. βρέθηκαν να απασχολούν 5,4 χιλ. αδήλωτους εργαζομένους. Αντίστοιχα, το 2016 είχαν διενεργηθεί έλεγχοι σε 34,2 χιλ. επιχειρήσεις, εκ των οποίων οι 5,6 χιλ. βρέθηκαν να απασχολούν 9,3 χιλ. αδήλωτους εργαζομένους (Δ15).

	2013 (Σεπτ - Δεκ)	2014	2015	2016	2017	Σύνολο (Σεπτ 2013 - Δεκ 2017)
Επιχειρήσεις που ελέγχθηκαν	6.517	27.635	34.054	34.241	36.683	139.132
Επιχειρήσεις με αδήλωτους εργαζομένους	577	3.827	5.562	5.577	5.357	20.900
% παραβατικών επιχειρήσεων	8,85%	13,85%	16,33%	16,29%	14,60%	15,02%
Αριθμός εργαζομένων	39.612	135.566	142.570	130.608	139.021	587.383
Αριθμός αδήλων εργαζομένων	906	6.177	9.975	9.270	8.335	34.663
% αδήλων εργαζομένων*	2,29%	4,56%	7,00%	7,10%	6,00%	5,90%
Ποσά Προστίμων (€ εκατ.)	9,2	64,6	105,0	97,9	88,1	364,8

* Σε σχέση με το σύνολο των εργαζομένων

Δ15: Στοιχεία αδήλωτης απασχόλησης (Υπουργείο Εργασίας – επιχειρησιακό σχέδιο «ARTEMIS», Ιουν. 2018)

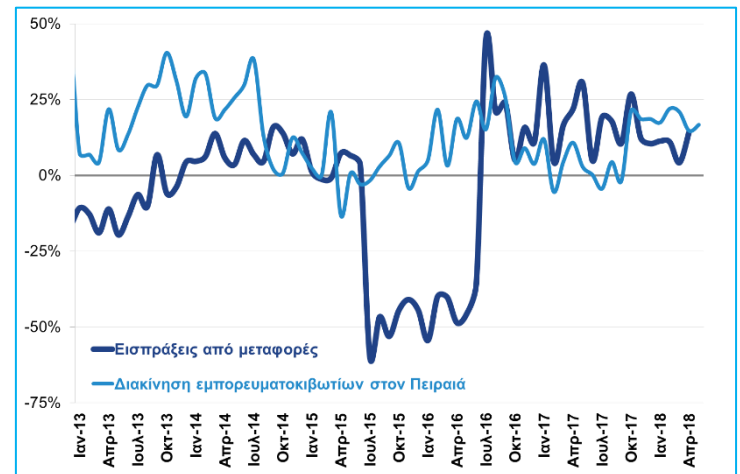
Ισοζύγιο πληρωμών: Η δυναμική πορεία των εξαγωγών πλην καυσίμων και πλοίων αποτυπώνεται και στα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος για το ισοζύγιο πληρωμών του Απριλίου 2018, ενώ παράλληλα αύξηση καταγράφεται και στις εισπράξεις από υπηρεσίες. Πιο αναλυτικά, οι εξαγωγές χωρίς καύσιμα και πλοία αυξήθηκαν κατά +11,8% και οι εισπράξεις από τουρισμό, μεταφορές και λοιπές υπηρεσίες κατά +1%, +14,4% και +1,5% αντίστοιχα. Ωστόσο, το ισοζύγιο πληρωμών παρουσίασε επιδείνωση, κυρίως λόγω της αύξησης των εισαγωγών καυσίμων (+65,5%), των πληρωμών για ταξιδιωτικές υπηρεσίες (+37,8%, έναντι +1% των αντίστοιχων εισπράξεων) και της επιδείνωσης του ισοζυγίου μεταφορών (+32,8% στις πληρωμές, έναντι +14,4% στις εισπράξεις). Σημειώνεται ότι η επιδείνωση του ισοζυγίου μεταφορών οφείλεται στις μεταφορές εκτός θαλάσσιων, καθώς το ισοζύγιο θαλάσσιων μεταφορών βελτιώθηκε.

Συνολικά, κατά το διάστημα Ιαν – Απρ 2018, οι εξαγωγές χωρίς καύσιμα και πλοία αυξήθηκαν κατά +12,6% και οι αντίστοιχες εισαγωγές κατά +9,2%. Ωστόσο, το έλλειμμα στο συνολικό ισοζύγιο αγαθών διευρύνθηκε κατά €336 εκατ., κυρίως λόγω της αύξησης του ελλείμματος του ισοζυγίου καυσίμων (Δ16). Παράλληλα, οι εισπράξεις από τον τουρισμό αυξήθηκαν κατά +7,4% και οι αφίξεις κατά +11,5%, ενώ θετικά κινήθηκαν και οι εισπράξεις από μεταφορές

(+10,1%). Παρόλα αυτά το πλεόνασμα του ισοζυγίου υπηρεσιών μειώθηκε, καθώς οι αντίστοιχες πληρωμές αυξήθηκαν με μεγαλύτερο ρυθμό.

Σημειώνεται ότι οι εισπράξεις από μεταφορές παρουσιάζουν ανάκαμψη ύστερα από τη μεγάλη πτώση το 2015 λόγω της επιβολής των capital controls, ενώ παράλληλα, τα στοιχεία της COSCO αναφορικά με τη διακίνηση εμπορευματοκιβωτίων στις δύο προβλήτες του Πειραιά καταγράφουν αύξηση +18,2% το διάστημα Ιαν – Μάιος 2018, επιπλέον αύξησης +6,4% συνολικά το 2017 (Δ17).

Δ17: Εισπράξεις από μεταφορές και διακίνηση εμπορευματοκιβωτίων στον Πειραιά – ετήσια % μεταβολή (Τράπεζα της Ελλάδος, Απρ 2018 και COSCO, Μάιος 2018)

	(€ εκατ.)			Απρίλιος		
	2017	2018	%Δ	2017	2018	%Δ
Ισοζύγιο αγαθών	-6.235,6	-6.571,3	5,4%	-1.180,3	-1.683,0	42,6%
Εξαγωγές χωρίς καύσιμα και πλοία	6.210,4	6.993,7	12,6%	1.530,4	1.711,0	11,8%
Εξαγωγές καυσίμων	2.709,6	3.094,5	14,2%	735,3	802,9	9,2%
Εισαγωγές χωρίς καύσιμα και πλοία	11.035,2	12.051,1	9,2%	2.652,1	2.927,3	10,4%
Εισαγωγές καυσίμων	4.032,3	4.628,1	14,8%	759,9	1.257,6	65,5%
Εισαγωγές πλοίων	148,8	128,4	-13,7%	37,9	23,3	-38,5%
Εισπράξεις από υπηρεσίες	5.093,4	5.405,2	6,1%	1.508,0	1.617,0	7,2%
Τουρισμός	974,5	1.047,1	7,4%	485,1	489,9	1,0%
Μεταφορές	2.702,9	2.975,7	10,1%	688,2	787,3	14,4%
Άλλες υπηρεσίες	1.416,0	1.382,4	-2,4%	334,7	339,7	1,5%
Εισροές από ΕΕ	848,1	839,4	-1,0%	21,8	28,2	29,2%
Τρέχουσες	580,0	653,6	12,7%	21,4	27,7	29,3%
Κεφαλαιακές	268,2	185,8	-30,7%	0,4	0,5	23,3%
Ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών*	-3.055,2	-3.993,8	30,7%	-508,4	-1.346,5	164,9%

* Περιλαμβάνονται οι κεφαλαιακές μεταβιβάσεις

Δ16: Βασικά μεγέθη ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών (Τράπεζα της Ελλάδος, Απρ. 2018)

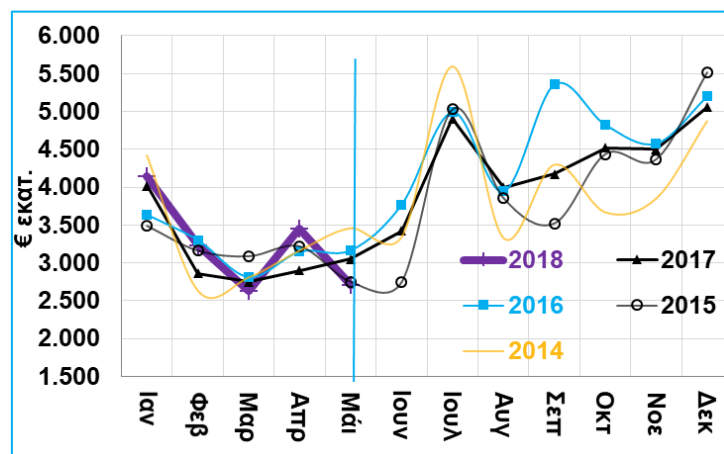
Εκτέλεση κρατικού προϋπολογισμού: Στο 5μηνο του 2018 κ κρατικός προϋπολογισμός συνεχίζει να υπερ-αποδίδει των στόχων και να κινείται στο επίπεδο των επιδόσεων του 2017 καθώς το πρωτογενές αποτέλεσμα ανέρχεται σε 1,54 δισ. (έναντι στόχου 180 εκατ. και επίδοσης το αντίστοιχο διάστημα του 2017 1,840 δισ.).

Πρέπει να σημειωθεί όμως ότι πέρυσι στο 5μηνο ήταν ιδιαίτερα αυξημένα τα έσοδα αποκρατικοποιήσεων (ακόμα και με τις απαραίτητες προσαρμογές για το ΦΠΑ αεροδρομίων), ενώ φέτος είναι ιδιαίτερα αυξημένες και οι επιστροφές φόρων (·). Ταυτόχρονα, οι καταπτώσεις εγγυήσεων και αναλήψεις χρεών από το κράτος φέτος είναι σημαντικά μειωμένες σε σχέση με τα υψηλά επίπεδα του 2017, ενώ και τα έσοδα του ΠΔΕ είναι σημαντικά αυξημένα φέτος λόγω των αυξημένων πληρωμών από την Ε.Ε.. Συνολικά, αυτές οι εξελίξεις σημαίνουν ότι χωρίς τα έσοδα αποκρατικοποιήσεων και τις πληρωμές της ΤτΕ (μέρισμα και ANFA/SMP) στο 5μηνο του 2018 το πρωτογενές αποτέλεσμα έχει βελτιωθεί σε σχέση όχι μόνο με το στόχο αλλά και τις επιδόσεις του 2017 (σε 1,9 δισ. από 1,57 δισ. πέρυσι και στόχου 1,35 δισ., Δ18).

Οι επιδόσεις αυτές επιτυγχάνονται παρά την υποχώρηση της επίδοσης των καθαρών (μετά επιστροφών, αποκρατικοποιήσεων και πληρωμών

ΤτΕ) εσόδων τον Μάιο σε σύγκριση με τον Μάιο του 2018 αλλά και προηγούμενων ετών, καθώς η καλή επίδοση του Απριλίου αντισταθμίζει αυτή την υποχώρηση (Δ19). Είναι επίσης πιθανό η καλή επίδοση του Απριλίου και η κόπωση του Μάιου να αντανakλά αλλαγές στο χρονοισμό ορισμένων πληρωμών.

Δ19: Καθαρά έσοδα τακτικού προϋπολογισμού (Υπ. Οικ. Μάιος 2018)

Έχουν αφαιρεθεί €314 εκατ. από ANFA/SMP όπως και πληρωμή €614 εκατ. μέρισμα της ΤτΕ, και αντίστοιχα €345 ANFA/SMP για το 2016 καθώς και το μέρισμα της ΤτΕ €734 εκατ. Επίσης έχουν αφαιρεθεί τα €221 εκατ. έσοδα αποκρατικοποιήσεων από τις επιδόσεις 5μήνου αλλά και από τον στόχο, και αντίστοιχα +€296,16 εκατ. το 2017, καθώς προστίθεται και το μέρος €296,16 εκατ. του τιμήματος των αεροδρομίων που είχε εγγραφεί τότε ως ΦΠΑ.

Ισοζύγιο κ.π. (*)	Ιανουάριος - Απρίλιος					
	2017	2018	Δ %	Στόχος ***	Δ€ με στόχο	Δ % με στόχο
€ εκατ.						
Έσοδα προ επιστροφών φόρου τ.π. (*)	17.446	18.076	3,6%	13.858	4.218	30,4%
Επιστροφές φόρων	1.573	1.909	21,4%	1.348	561	41,6%
Έσοδα αποκρατικοποιήσεων	1.259	221	-82,4%	45	176	391,1%
Έσοδα ΠΔΕ	767	1.120	46,0%	660	460	69,7%
Πρωτ. δαπάνες τ.π. πλην τόκων (**)	15.223	15.927	4,6%	15.873	54	0,3%
Δαπάνες άμυνας, ανάληψης χρεών κλπ	864	176	-79,6%	225	-49	-21,8%
Δαπάνες ΠΔΕ	755	794	5,2%	1.310	-516	-39,4%
Πρωτογενές αποτέλεσμα κ.π. (*)	-498	390	-178,2%	-969	1.359	-240,2%
Ισοζύγιο κ.π. (*)	-3.580	-1.948	-45,6%	-3.126	1.178	-137,7%

Δ18: Εκτέλεση κρατικού προϋπολογισμού (Υπ. Οικ. Μάιος 2018)

(*) Έχουν αφαιρεθεί €314 εκατ. από ANFA/SMP όπως και πληρωμή €614 εκατ. μέρισμα της ΤτΕ, και αντίστοιχα €345 ANFA/SMP για το 2016 καθώς και το μέρισμα της ΤτΕ €734 εκατ.

(**) Έχουν αφαιρεθεί οι δαπάνες για καταπτώσεις εγγυήσεις, ανάληψη χρέους και άμυνα και από το στόχο ώστε να συνεχίσει η συγκρισιμότητα των στοιχείων με τα προηγούμενα έτη.

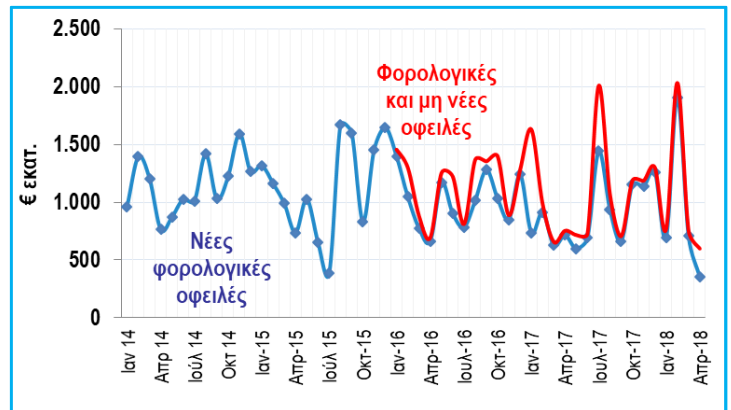
(***) Πλέον των πληρωμών της ΤτΕ έχουν αφαιρεθεί τα €221 εκατ. έσοδα αποκρατικοποιήσεων από τις επιδόσεις 5μήνου αλλά και από τον στόχο, και αντίστοιχα €963 +€296,16 εκατ. το 2017, καθώς προστίθεται και το μέρος €296,16 εκατ. του τιμήματος των αεροδρομίων που είχε εγγραφεί τότε ως ΦΠΑ.

Ληξιπρόθεσμες οφειλές ιδιωτών προς το Δημόσιο:

Σημαντική υποχώρηση εμφάνισαν οι νέες ληξιπρόθεσμες οφειλές, φορολογικές και μη, ιδιωτών προς το κράτος, υποχωρώντας στα €599 εκατ. τον Απρίλιο 2018 (από €754 εκατ. τον Απρίλιο 2017 και €758 εκατ. τον Μάρτιο 2018), κινούμενες κάτω του επιπέδου για τον μήνα Απρίλιο των τελευταίων ετών (**Δ20**). Η μείωση αυτή καταγράφεται και για τις φορολογικές ληξιπρόθεσμες οφειλές (νέες οφειλές €356 εκατ. τον Απρίλιο 2018 από €708 εκατ. τον Μάρτιο 2018 και €714 εκατ. τον Απρίλιο 2017). Το σύνολο των ληξιπρόθεσμων, παλιών και νέων, ανήλθε σε €101,58 δισ., εμφανίζοντας ελαφρά υποχώρηση σε σύγκριση με το Μάρτιο 2018 (€101,64 δισ.), ενώ οι ανεπίδεκτες είσπραξης οφειλές παραμένουν σταθερά στα €14,1 δισ.

Δ20: Ληξιπρόθεσμες οφειλές ιδιωτών προς κράτος (ΑΑΔΕ, Απρ. 2018)

Οικονομικά μεγέθη μελών ΣΕΒ

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ

€362 δισ.

71% συνόλου*

ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ

€60 δισ.

48% συνόλου*

ΠΩΛΗΣΕΙΣ

€61 δισ.

46% συνόλου*

ΠΡΟ ΦΟΡΩΝ ΚΕΡΔΗ

€3,3 δισ.**

42% συνόλου**

ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ

200.000

11% συνόλου ασφαλισμένων στο ΙΚΑ

ΜΙΣΘΟΙ

€5 δισ.

20% συνόλου***

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΕΙΣΦΟΡΕΣ

€2,2 δισ.

26% συνόλου***

ΦΟΡΟΣ ΕΠΙ ΚΕΡΔΩΝ

€1,1 δισ.

31% συνόλου****

* 17.454 δημοσιευμένοι ισολογισμοί χρήσης 2016 που περιλαμβάνονται στη βάση της ICAP

** σύνολο κερδών κερδοφόρων επιχειρήσεων

*** % επί του συνόλου τακτικών αποδοχών (χωρίς bonus και υπερωρίες)/ασφαλιστικών εισφορών ασφαλισμένων στο ΙΚΑ

**** % επί του συνόλου εσόδων από φόρο εισοδήματος νομικών προσώπων

Όραμα

Οραματιζόμαστε την Ελλάδα ως τη χώρα, που κάθε πολίτης του κόσμου θα θέλει και θα μπορεί να επισκεφθεί, να ζήσει και να επενδύσει. Οραματιζόμαστε μια ανοιχτή, κοινωνικά υπεύθυνη και οικονομικά φιλελεύθερη χώρα-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που προτάσσει την ισχυρή ανάπτυξη ως παράγοντα κοινωνικής συνοχής. Θέλουμε μια Ελλάδα δυναμικό κέντρο της ευρωπαϊκής περιφέρειας, με στέρεους θεσμούς, ελκυστικό κοινωνικό και οικονομικό περιβάλλον, που προάγει τις εξαγωγές, την καινοτόμο επιχειρηματικότητα, την παραγωγή και τις ποιοτικές υπηρεσίες, τη βιώσιμη ανάπτυξη, τη γνώση, τη συνοχή, τις ίσες ευκαιρίες και το κράτος δικαίου.

Αποστολή

Ηγεσία & Γνώση

Ο ΣΕΒ διαδραματίζει ηγετικό ρόλο στον μετασχηματισμό της Ελλάδας σε μια παραγωγική, εξωστρεφή και ανταγωνιστική οικονομία, ως ανεξάρτητος και υπεύθυνος εκπρόσωπος της ιδιωτικής οικονομίας.

Κοινωνικός Εταίρος

Ο ΣΕΒ, ως κοινωνικός εταίρος που πιστεύει στη λειτουργία των θεσμών, προωθεί στα αρμόδια όργανα της Πολιτείας και της Ε.Ε. τις απόψεις και θέσεις της επιχειρηματικής κοινότητας.

Ισχυρός Εκπρόσωπος

Ο ΣΕΒ διαμορφώνει θέσεις, αναλύσεις και προτάσεις πολιτικής για την οικονομία, τη βιομηχανία, την καινοτομία, την απασχόληση, την παιδεία και τις εργασιακές δεξιότητες, τον κοινωνικό διάλογο, τη βιώσιμη ανάπτυξη, την εταιρική υπευθυνότητα.

Φορέας Δικτύωσης

Ο ΣΕΒ δικτυώνει τα μέλη του μεταξύ τους & με τα κέντρα αποφάσεων (εγχώρια και διεθνή), με στόχο τη δημιουργία προστιθέμενης αξίας.

Σύγχρονες Επιχειρήσεις, Σύγχρονη Ελλάδα

ΣΕΒ σύνδεσμος επιχειρήσεων
και βιομηχανιών

Ξενοφώντος 5, 105 57 Αθήνα

T: 211 5006 000

F: 210 3222 929

E: info@sev.org.gr

www.sev.org.gr

SEV Hellenic Federation
of Enterprises

168, Avenue de Cortenbergh

B-1000 Bruxelles

T: +32 (0) 2 662 26 85

E: kdiamantouros@sev.org.gr

ΑΚΟΛΟΥΘΗΣΤΕ ΜΑΣ
ΣΤΑ ΜΕΣΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ
ΔΙΚΤΥΩΣΗΣ

